

იმისთანა წმინდა საძმომი, ბოგბიტი ბუქ-
უტი სიფყაა, ფუტილებით და ჭბრბით ბუბ-
თის გაფანა ყულა უჯადისბბაჟ უსაბაგლსია.

გამოდის 1918 წლის
25 ივლისიდან

რესპუბლიკა

ოთხშაბათი, 20 ნოემბერი. 2019 წ. №229 (8895) ელ.ფოსტა: sakresp@mail.ru და sakresp@top.ge ფასი 60 თეთრი

გიორგი გახარია: ვინ გასცა ბრძანება? აღრე ეს ჩემი, როგორც შს მინისტრის პასუხის- მგებლობა იყო, დღეს - ③ როგორც პრემიერის!

...ცეცხლი და ბარიკადები, აღმართული თბილისის ქუჩებში, არის აბსოლუტურად მიუღებელი. პოლიტიკური პროცესი უნდა მიმდინარეობდეს პარლამენტში, მედიაში, საარჩევნო ურნასთან ან უნდა მიმდინარეობდეს კანონის ფარგლებში გამოხატვის უფლების გათვალისწინებით. ეს არის და ეს გამოხატვის უფლება ამ ქვეყანაში ყველაისთვის არის თავისუფალი და არავინ არსად წავა, არანაირი სხდომის მოსაწყობად მაშინ, როდესაც არსებობს პარლამენტი. „კიდევ ერთხელ ვიმეორებ, კანონის ფარგლებში არანაირი პრობლემა არ არის, მაგრამ როდესაც ხდება ბარიკადების აღმართვა და სახელმწიფო ინსტიტუტის ბლოკირება, პოლიცია იმოქმედებს“.

ვახტანგ კახიკაძე არ გამოვრისხავ, გაბრაზებული ივანიშვილი სერიოზულად ეკებღეს პოლიტიკიდან ნასვლის გზებს

⑤

ნათო კოსმოსის თავის ახალ ოპერაციულ სფეროდ აღიარებას გეგმავს

⑥

კასობრიობას ჯერ არნახული პარამი ელოდება გრენლანდიის დნობას 2070 წლამდე არ ელოდნენ

⑨

„ნენსკრაჰესს“ კორეული HYUNDAI E&C და თურქული LIMAK ააშენებენ

„ნენსკრაჰესის“ გენერალური კონტრაქტორი კორეული კომპანია „ჰიუნდაი ინჟინიარინგ ენჯინოსტრუქშენის“ (Hyundai Engineering & Construction - Hyundai E&C) და თურქული „ლიმაკის“ (Limak) მიერ დაფუძნებული ერთობლივი კომპანია იქნება. ამის შესახებ რამდენიმე კორეული გამოცემა იუწყება.

ამასთან, საქართველოს პირველ არსს პროექტის ინვესტორ კომპანიაში განუცხადეს, რომ ამ ეტაპზე, შესაბამისი ხელშეკრულების მომზადება მიმდინარეობს.

„ნენსკრას“ ჰიდროელექტროსადგურის განმახორციელებელი კომპანია სს „ნენსკრა ჰიდრო“ გენერალური კონტრაქტორის გამოსავლენად საერთაშორისო ტენდერს 2019 წლის განმავლობაში ატარებდა. დღევანდელი მდგომარეობით გამოვლინდა შერჩეული კანდიდატი. ამჟამად, შესაბამისი ხელშეკრულების ფინალიზება მიმდინარეობს. როგორც კი ეს პროცესი დასრულდება და ხელშეკრულებას ხელი მოეწერება, სს „ნენსკრა ჰიდრო“ იზრუნებს იმაზე, რომ საზოგადოებას დეტალური და ამომწურავი ინფორმაცია მიაწოდოს“, - აცხადებენ „ნენსკრა ჰიდროში“. კომპანიის ცნობით, ძირითადი სამშენებლო სამუშაოს დაწყება 2020 წელს იგეგმება.

ახალი მეტროსადგური - „ლილო მოლი“

„ლილო მოლის“ გენერალური დირექტორი გია კვარაცხელია აცხადებს, რომ ბიზნესასოციაციის წევრებსა და ახალ ბიზნესობმუდსმენს შორის შეხვედრისას, რომელსაც პრემიერ-მინისტრი გიორგი გახარიაც ესწრებოდა, პრემიერისგან მიიღო გარანტია, რომ ლილოში მეტროსადგურის პროექტი განხორციელდება.

„მრავალი ჭორი გავრცელდა ისტორიულ პროექტთან დაკავშირებით, რომელიც რვა მეტროსადგურის მშენებლობას ითვალისწინებს და პრემიერისგან მივიღეთ გარანტია, რომ აღნიშნული პროექტი განხორციელდება. ეს არის მეტროს ახალი სადგურები, რომლის ბოლო სადგური არის „ლილო მოლი“. ეს არის ძალიან მნიშვნელოვანი საკითხი, თბილისის აღმოსავლეთის მოსახლეობა ელოდება ამ პროექტის განხორციელებას“, - განაცხადა „ლილო მოლის“ გენერალურმა დირექტორმა.

კახა კალაძე: კანონის დარღვევის უფლებას არავის მივცემთ!

პარტიის „ქართული ოცნება-დემოკრატიული საქართველო“ გენერალური მდივნის, თბილისის მერ კახა კალაძის განცხადებით, რუსთაველის გამზირზე აქციის დაშლით ხელისუფლებას ძალის დემონსტრირება არ მოუხდენია.

არავის. ყველას აქვს უფლება, გამოხატოს თავისი მოსაზრება, რაც არ უნდა კრიტიკული იყოს, მაგრამ ეს ყველაფერი უნდა მოხდეს კანონის ფარგლებში. ბლოკირება, გზის გადაკეტვა მაშინ, როდესაც ამის აუცილებლობა არ არის, ეს არის კანონის დარღვევა. შესაბამისად, შესაბამისმა სამსახურებმა იმოქმედეს კანონის ჩარჩოებში, – განაცხადა კახა კალაძემ და აქვე დასძინა, რომ რუსთაველის გამზირზე არ იყო მომიტინგეთა ის რაოდენობა, რომ გზის გადაკეტვა აუცილებელი ყოფილიყო. რაც შეეხება ოპოზიციის განცხადებებს, რომ კვლავ იგეგმება პიკეტირება, კალაძე ამბობს, რომ კანონის დარღვევის უფლება არავის მიეცემა.

ირაკლი კობახიძე: ხალხი არ ღვანის ნასიონალური მოქარაობის უკან და ეს გახდა მათი ფიასკოს საფუძველი

საპარლამენტო უმრავლესობის წარმომადგენელი ირაკლი კობახიძე აცხადებს, რომ ხალხი არ ღვანს „ნაციონალური მოძრაობის“ უკან, რაც გამოჩნდა ამ დღეებში და ეს გახდა მათი ფიასკოს საფუძველი.

თვის, ნებისმიერი დემოკრატიული სახელმწიფოსთვის შეიძლება იყოს სამაგალითო. მაღლობა უნდა გადავუხადოთ ქართველ საზოგადოებას, ხალხს, რომელმაც კიდევ ერთხელ გააჩინა შავი და თეთრი. ბუნებრივია, ქართველი ხალხი ვერ დადგებოდა და არც დადგა იმ პოლიტიკური ძალის უკან, რომელსაც აქვს უმძიმესი პოლიტიკური წარსული. სახელმწიფომ უნდა იმოქმედოს საზოგადოების ინტერესებიდან გამომდინარე. როდესაც ნაციონალური მოძრაობა ვერ ახერხებს საზოგადოების მობილიზებას და ცდილობს, ლოკალურად გადადგას დესტრუქციული ნაბიჯები, ბუნებრივია, სახელმწიფომ უნდა იმოქმედოს, – განაცხადა კობახიძემ. მისი თქმით, ბოლო დღეებში აქციაზე იდგა ნაციონალური მოძრაობა თავისი განმტკობებით.

სოსო ფხაკაძე: ოპოზიციას და პოზიციას! – მეტი იფიქრეთ იმაზე, თუ რაოდენ მნიშვნელოვანია პოლიტიკური სტაბილურობა

საპარტიო ბიზნეს ასოციაციის პრეზიდენტი სოსო ფხაკაძე აცხადებს, რომ პოლიტიკური არასტაბილურობა ძალიან ცუდ გავლენას ახდენს ბიზნესზე.

ცალსახად ავლნიშნო, ბოლომდე მწამს და მჯერა, რომ წარმატების ქვაკუთხედი არის ძლიერი ბიზნესი, რადგან ძლიერი ბიზნესი უნდა იყოს ეკონომიკის, რათა ქვეყანა წინ წავიდეს, მოსახლეობა იყოს უფრო კარგად და მეტი შემოსავალი ჰქონდეს ნებისმიერ ჩვენს ოჯახს. ასეთ ვითარებაში, პოლიტიკური არასტაბილურობა ძალიან ცუდ გავლენას ახდენს თითოეულ ჩვენგანზე, ჩვენს აღქმებზე და მინდა, ვთხოვო ჩვენს ოპოზიციასაც და პოლიტიკოსებსაც, ჩვენ ბიზნესმენები ვართ და პოლიტიკურ თემებში არ ვერვით, მინდა, ყველას ძალიან ვთხოვო, რომ უფრო მეტი დრო დაუთმოთ იმაზე ფიქრს, თუ რაოდენ მნიშვნელოვანია ჩვენთვის პოლიტიკური სტაბილურობა, – განაცხადა სოსო ფხაკაძემ.

კიდევ ერთი საზოგადოებრივი ცენტრი ამბროლაურში

საპარტიო ბიზნეს ასოციაციის ვიცე-პრეზიდენტი, იუსტიციის მინისტრმა თეა წულუკიანმა 71-ე საზოგადოებრივი ცენტრი ქალაქ ამბროლაურში გახსნა. საზეიმო ღონისძიებას ესწრებოდნენ ამბროლაურის მაჟორიტარი დეპუტატი გორა ენუქიძე, რაჭა-ლეჩხუმისა და ქვემო სვანეთის გუბერნატორი არჩილ ჯაფარიძე, ამბროლაურის მერი დავით მჭიბე, მონვეული სტუმრები.

რიკე წმინდის, ველევის, ბუგეულის, ზნაკვის, ბარეულის, გორისუბანის, ჯვარისის, ლადიშის, ცახის, თხმორის, კაჩაეთის, ჩორჯოის, საკეციისა და აგარის 13 00-ზე მეტ მოსახლეს მოემსახურება.

საზოგადოებრივი ცენტრი ამბროლაურისა და მისი მიმდებარე 37 სოფლის: ნიკორწმინდის, ხვანჭკარის, ნამანევის, კვაცხუთის, წესის, ლიხეთის, ურავის, აბარის, ხიმშის, მუხლის, ძირაგეულის, სადმელის, ბოსტანის, ხოტევის, ინის, კრიხის, ახალსოფლის, გორის, სხვების, ფუტიეთის, ქელიაღელის, ხონჭიორის, თლულის, კვი-

თანამედროვე სტანდარტების შენობა ამბროლაურში, ვაჟა-ფშაველას ქუჩაზე, №22-ში სპეციალურად საზოგადოებრივი ცენტრისთვის აშენდა. ახალი საზოგადოებრივი ცენტრის შენობას გააჩნია შპმ პირებისთვის განკუთვნილი პანდუსი. საზოგადოებრივი ცენტრის გახსნით, ადგილობრივი მოსახლეობა შეძლებს, კომფორტულ გარემოში, ადგილიდან გაუსვლელად და სწრაფად ისარგებლოს სახელმწიფო და კერძო სექტორის 200-ზე მეტი მომსახურებით.

ირაკლი ოქრუაშვილსა და ზურაბ ადვიშვილს ბუტა რობაქიძის საქმეზე ბრალი წარედგინათ

საპარტიო ბიზნეს ასოციაციის პრეზიდენტი ირაკლი ოქრუაშვილი და მისი თანამშრომელი ზურაბ ადვიშვილი ბრალი წარედგინათ ამის შესახებ განცხადებას პრეზიდენტმა პრეზიდენტმა გააკეთა.

ცხენა ილიის არეში მიმდებარე დაჭრა ავტომანქანიდან გადმოსული მგზავრი ამირან რობაქიძე, რომელიც შემთხვევის ადგილზევე გარდაიცვალა.

„საქართველოს გენერალური პროკურატურაში წარმოდგენილი გამოძიების შედეგად, ამირან (ბუტა) რობაქიძის და მასთან ერთად ავტომანქანაში მყოფი პირების მიმართ უფლებამოსილების ბოროტად გამოყენების ფაქტზე შინაგან საქმეთა ყოფილი მინისტრის ირაკლი ოქრუაშვილის და ყოფილი გენერალური პროკურორის ზურაბ ადვიშვილის მიმართ გამოტანილია დადგენილება მათი ბრალდების შესახებ. საქმეზე ჩატარებული გამოძიებით დადგინდა შემდეგი: 2004 წლის 24 ნოემბერს, გვიან ღამით, დაახლოებით 02:00 საათზე, ქალაქ თბილისში, აკაკი წერეთლის გამზირზე, დიდუბის პანთეონის მიმდებარე ტერიტორიაზე, საპატრულო პოლიციის პატრულ-ინსპექტორებმა გააჩერეს BMW-ს მარკის ავტომანქანა, მძღოლთა და ხუთი მგზავრით. მათი შეჩერებისა და პირადი შემოწმებისას პატრულ-ინსპექტორ გ.ბ.-ს შემთხვევით გაუვარდა ტყვიან ტაბელური ცეცხლსასროლი იარაღიდან და მარ-

ფუძველზე, საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 353-მუხლის მეორე ნაწილით და 236-ე მუხლის პირველი და მეორე ნაწილებით, სისხლის სამართლის პასუხისმგებლობაში უკანონოდ მიტყვევული იქნენ ავტომანქანაში მსხდომი პირები: გ.ქ., ი.მ., კ.ა., ლ.დ. და ა.ბ. ასევე, დანაშაულებრივი ჯგუფის წევრად გამოცხადდა გარდაცვლილი ამირან (ბუტა) რობაქიძე. ზურაბ ადვიშვილისა და ირაკლი ოქრუაშვილის მიმართ გამოტანილია დადგენილება ბრალდების შესახებ საქართველოს სსკ-ის 332-ე მუხლის მესამე ნაწილის „გ“ ქვეპუნქტით (2006 წლის 31 მაისამდე მოქმედი რედაქცია), რაც სასჯელის სახედ ითვალისწინებს თავისუფლების აღკვეთას სამიდან რვა წლამდე ვადით. ამ ეტაპზე, საქმეზე გრძელდება გამოძიება დანაშაულის ჩადენაში მონაწილე სხვა პირთა დადგენა-მხილების მიზნით. ირაკლი ოქრუაშვილს ბრალდების შესახებ დადგენილება წარედგინება პენიტენციურ დაწესებულებაში. ვინაიდან ზურაბ ადვიშვილი თავს არიდებს ქართულ მართლმსაჯულებას, ბრალდების შესახებ დადგენილება გადაეცემა მისი ინტერესების დამცველ ადვოკატს“, – ნათქვამია გენერალური პროკურატურის განცხადებაში.

ია მეტრეველი: ყველა დამნაშავე მიიხსნება პასუხისმგებლობაში!

დიდი ხანი ვითხოვდი, ოქრუაშვილი ყოფილიყო ბრალდებული ჩემი შვილის საქმეში, ყველა დამნაშავე მიეცემა პასუხისმგებლობაში, – განაცხადა ბუტა რობაქიძის დედა ია მეტრეველი.

„ჩემთვის ახალი არ არის, რომ ოქრუაშვილი არის დამნაშავე და ნამდვილად მოწინააღმდეგე იმ ფარსში, იმ უბედურებაში, რაც ჩემს შვილს მოუხვეცს. არ აკმარებს მხოლოდ სიცოცხლის მოსპობა. მას ბანდიტობა დააბრალეს და მის მეგობრებს, ანგელოზ ბავშვებს უსაზღვრო რაოდენობით იარაღი დაუღაცეს, გაუმწარეს ახალგაზრდობა და ციხეში ამყოფეს. დღევანდელი ინფორმაცია ჩემთვის ყურნალისებურად გახდა ცნობილი. დიდი ხანი ვითხოვდი, რომ ოქრუაშვილი აუცილებლად ყოფილიყო ბრალდებული ამ საქმეში. ძალიან მოხარული ვარ, თუ მას წარედგინება ბრალი ამ საქმეში“, – განაცხადა ია მეტრეველი.

ია მეტრეველის თქმით, მისთვის არაერთი ინფორმაცია იყო ცნობილი, რომ ოქრუაშვილი, ადვიშვილი და სააკაშვილი ერთობლივად გადაწყვიტეს, რომ პატრულის იმიჯი არ უნდა შელახულიყო. „სააკაშვილის კაბინეტში ოქრუაშვილი და სააკაშვილი ერთად წვედენენ ამას. ისიც კი მახსოვს, რომ ბავშვების ერთ-ერთი ადვოკატი შეესწრო ლაპარაკს, როგორ ეუბნებოდა ოქრუაშვილი, ბოდიში ამ ჟარგონისთვის – „ბოლომდე მიანქეთ“ და განირეთო. პატრულის იმიჯი უნდა შენარჩუნებულიყო. ეს დეტალები ჩემთვის იმ დროიდანვე არის ცნობილი. დღეს სამართალი ბოლომდე პურს ჭამს და მიდის დასასრულისკენ. ამ საქმეში ყველა დამნაშავე მიეცემა პასუხისმგებლობაში. ძალიან მოხარული ვიქნები, რომ ასეთი უბედურება აღარ განმეორდება ქვეყანაში. სამართლიანობა ერთხელ და სამუდამოდ უნდა დამკვიდრდეს ამ ქვეყანაში და ვფიქრობ, რომ ასეც იქნება“, – განაცხადა ია მეტრეველი.

გიორგი გახარია: ვინ გასცა ბრძანება?! აღკვეთა ჩემი, როგორც უს მინისტრის პასუხისმგებლობა იყო, დღეს - როგორც პრეზიდენტი!

შეპითხვა, „ვინ გასცა ბრძანება“ – შეიძლება, ადრე ის, რაც ხდებოდა, იყო პასუხისმგებლობა ჩემი, როგორც შინაგან საქმეთა მინისტრის, დღეს ჩემი პასუხისმგებლობაა, როგორც პრეზიდენტი-მინისტრის. სხვაობა ამაში საერთოდ არაფერი არ არის, – ამის შესახებ საქართველოს პრეზიდენტი-მინისტრმა გიორგი გახარიამ თემაზე დასმული კითხვის საპასუხოდ გუშინ ჟურნალისტებს განუცხადა.

„ამ ქვეყანაში გამოხატვის თავისუფლება კანონის ფარგლებში სრულად დაცულია. თქვენ გახსოვთ ყველას, რომ რამდენიმე დღის განმავლობაში ეს გამოხატვის თავისუფლება გრძელდებოდა ყველანაირი პრობლემების გარეშე. მაგრამ მას შემდგომ, რაც რამდენიმე უპასუხისმგებლო პოლიტიკოსმა მოუწოდა მოქალაქეებს ჯერ ქუჩების ბლოკირებისკენ და ბარიკადები იყო აღმართული ქუჩებზე, შემდგომ იყო ბლოკირებული პარლამენტი შენობა. ბლოკირების შემდგომ, დამის განმავლობაში პარლამენტის ფუნქციონირება პირდაპირ დადგა კითხვის ნიშნის ქვეშ, მთავარი სახელმწიფო ინსტიტუტი –

პარლამენტი ნახევარი დღის განმავლობაში ვერ ფუნქციონირებდა. ფაქტობრივად, თავს დაესხნენ ხალხის მიერ არჩეულ დეპუტატებს. ასეთ შემთხვევაში, პოლიციამ და მთავრობამ მიიღო ის გადაწყვეტილება, რომლის უფლებაც ჰქონდა. სახელმწიფო ინსტიტუტის უკანონო ბლოკირების, უკანონო ქმედებების შეწყვეტის შესახებ, რაც გააკეთა აბსოლუტურად კანონის ფარგლებში. კიდევ ერთხელ ხაზგასმით აღვნიშნავ, შემდგომშიც, უპასუხისმგებლო პოლიტიკოსების მიერ მსგავსი ქმედებების გამო სახელმწიფო და პოლიცია იმოქმედებს სრულად კანონის ფარგლებში და გააკეთებს იმავეს“, – განაცხადა გიორგი გახარიამ.

ჟურნალისტების კითხვაზე, შეეძლო თუ არა საკანონმდებლო ორგანოს, გასვლითი სხდომა ჩაეტარებინა, პრეზიდენტი-მინისტრმა აღნიშნა, რომ პოლიტიკური პროცესი უნდა მიმდინარეობდეს პარლამენტში, მედიაში, საარჩევნო ყუთთან ან უნდა მიმდინარეობდეს კანონის ფარგლებში გამოხატვის უფლების გათვალისწინებით.

მთავრობა გიორგიას და პრეზიდენტს განვითარებისთვის ყველაფერს გააკეთებს

თავისუფალი, წარმატებული და ძლიერი ბიზნესი მნიშვნელოვანია, როგორც ახალი, დამატებითი სამუშაო ადგილების შემქმნელი, ასევე, როგორც ქვეყნის განვითარების ყველაზე მძლავრი ინსტრუმენტი, – ამის შესახებ საქართველოს პრეზიდენტი-მინისტრმა გიორგი გახარიამ საქართველოს ბიზნეს ასოციაციის წევრებთან შეხვედრისას განაცხადა.

მთავრობის მეთაურმა შეხვედრაზე ბიზნესობსდემი მიხეილ დაუშვილი წარადგინა და ხაზი გაუსვა, რომ ის იქნება ეფექტური მედიატორი სახელმწიფოსა და ბიზნესს შორის.

„ძალიან მნიშვნელოვანია პირდაპირი და სწრაფი კავშირი, რაც მიხეილ დაუშვილს აუცილებლად ექნება და თითოეული პრობლემა, რომელიც მასთან მი-

ვა, რამდენიმე წუთის, ან საათის შემდეგ მოხდება ჩემთან“.

პრეზიდენტი-მინისტრის შეფასებით, სტაბილური გარემო ეკონომიკისა და ბიზნესისთვის, ერთ-ერთი ყველაზე მნიშვნელოვანი ფაქტორია.

„მსურს, დაგარანდეს, რომ მიუხედავად დემოკრატიული პოლიტიკური პროცესებისა, რომელიც ხდება ხან ქუჩაში, ხან პარლამენტში, ხან მედიაში და სხვადასხვა ადგილზე, ბიზნესისა და ეკონომიკისთვის მთავრობა გააკეთებს ყველაფერს და მიაღწევს მიზანს, რომ გარემო იყოს სტაბილური, განჭვრეტადი და რაც მთავარია, პოზიტიური. ჩვენ ვაკეთებთ ყველაფერს, რომ ეს საარჩევნო წელიწადი, წყნარად, მშვიდად, ინვესტიციების, ახალი სამუშაოს ადგილების შექმნის და კიდევ ბევრი საკანონმდებლო ცვლილების თვალსაზრისით, პირველ რიგში, თქვენთვის იყოს პროგნოზირებადი“.

მთავრობის მეთაურმა აღნიშნა, რომ უახლოეს მომავალში აღმოიფხვრება ის გარკვეუ-

ლი ბიუროკრატიული გამოწვევები, რომელიც ცალკეულ შემთხვევებში ბიზნესის წინაშე იდგა, დავები საბჭოს, ქონების მართვის თუ სხვა მიმართულებებით.

„უახლოესი წლების გამავლობაში ქვეყნის ყველაზე დიდი გამოწვევა იქნება სამუშაო ადგილები, განათლება და უსაფრთხოება. ყველა ამ მიმართულებით ჩვენს თანამშრომლობას აქვს ძალზე დიდი მნიშვნელობა. ამას ექნება ქმედითი, სწრაფი, კონკრეტული შედეგები ორიენტირებული, პრინციპულად დაყრდნობილი მუშაობის ხასიათით. ბიზნესისა და ეკონომიკისთვის პროგნოზირებადი და სტაბილური გარემო უნდა იყოს ძირითადი ამოცანა მომავალ წელს. მთავრობა და მე ამისთვის ვაკეთებთ ყველაფერს. რა თქმა უნდა, თქვენი აღქმები და ის გადაცემის ეფექტი, რომელიც გაქვთ თქვენ, აქ მნიშვნელოვანია. ამიტომ უნდა ვიყოთ პარტნიორები და უნდა ვიმუშაოთ, რომ ერთად შევქმნათ მეტი სამუშაო ადგილი“...

ნაცხადის პინგვინა გოცირიძემ სხდომათა ღარბაში დააბოქლომა

ზრადცინა ნაციონალური მოძრაობის თავმჯდომარე რომან გოცირიძემ განაცხადა, რომ მისი გუნდი საპარლამენტო საქმიანობას პოლიტიკურ ბიოკოტს უცხადებს. გოცირიძე ამბობს, რომ ნაციონალური მოძრაობა ძალაში ტოვებს საკუთარ მოთხოვნებს, ჩატარდეს ვადამდელი საპარლამენტო არჩევნები, გადადგეს მთავრობა და არჩევნები პროპორციული საარჩევნო სისტემით გაიმართოს. რომან გოცირიძემ პარლამენტის პლენარული სხდომის დარბაზს სიმბოლურად ბოქლომი დაადო.

დიმიტრი ხუნდაძე: ქართველი ხალხი მაშორიტარებს უკეთ შეარჩევს, მაშორიტარები პირდაპირ პარტიას

საპარლამენტო უმრავლესობის წევრი დიმიტრი ხუნდაძე აცხადებს, რომ პროპორციული საარჩევნო სისტემაზე გადასვლის მიზნით საკონსტიტუციო ცვლილებების ინიცირებაზე საკუთარი ხელმოწერით შეცდომა დაუშვა. მისი თქმით, დროა, ეს შეცდომა გამოსწორდეს და ქვეყანა სრულად მაშორიტარულ სისტემაზე გადავიდეს.

როგორც ჟურნალისტებს ხუნდაძემ განუცხადა, ქვეყანა სრულად მაშორიტარულ სისტემაზე 2020 წლისთვის უნდა გადავიდეს.

„ხელისუფლების წყარო არის ხალხი და არსებულ ვითარებასა და რეალობაში მაშორიტარული სისტემა საუკეთესო საშუალებაა, რომ ხალხს მივანდოთ არჩევანი, საკუთარი წარმომადგენლები პირდაპირ აირჩიოს და პარლამენტი სრულად მაშორიტარული სისტემით დაკომპლექტდეს. ასეთი სისტემა აშერიკაში, დიდ ბრიტანეთში, საფრანგეთში. ეს ერთ-ერთი საუკეთესო მოდელია. ქართველი ხალხი მაშორიტარებს უკეთ შეარჩევს, მაშორიტარები იქნებიან კარგად ამოცნობადი და ვერ ამოეფარებიან ვერც ერთ პარტიას, რომელთა დასახელებები საკმაოდ ძრელია. ზოგჯერ ამომრჩეველი იბნევა, რომელი პარტიის უკან რომელი პოლიტიკოსი დგას. „ქართული ოცნება“ იმით ამაცობს, რომ ქვეყანა 2024 წლიდან პროპორციულ სისტემაზე გადადის, მაგრამ ამაში საამაყო არაფერია“, – აცხადებს ხუნდაძე. დეპუტატი ამბობს, რომ ინციტატივას მხარს უჭერენ დაჩი ბერაია, ირაკლი შიოლაშვილი და მერაბ ქვარაია.

წერილი რედაქციას

არ დავუშვათ კონსტიტუციის გაყალბება!

შეზღოთაული ვართ საქართველოს პარლამენტის უპასუხისმგებლო და სიცრუით მოტივირებული ქმედებებით, რასაც შესაძლოა, მოჰყვეს ქვეყნის პოლიტიკური ცხოვრების დესტაბილიზაცია და კონსტიტუციური წესრიგის ჩამოშლა, რომელიც ისედაც მნიშვნელოვნადაა შეწყვეტილი;

საკანონმდებლო ხელისუფლებას შეცდომაში შეჰყავს როგორც ქვეყნის მოსახლეობა, ასევე საერთაშორისო საზოგადოება – თითქოს ამჟამად მოქმედი კონსტიტუციის მიხედვით, 2020 წლის საპარლამენტო არჩევნები შეიძლება, ჩატარდეს შერეული საარჩევნო სისტემის საფუძველზე, რაც გულისხმობს 73 მანდატის მაშორიტარული წესით და 77 მანდატის პროპორციული წესით არჩევას;

აღნიშნული ინფორმაცია არის მტკნარი სიცრუე და მიმართულია ე.წ. ყალბი კონსტიტუციური გადატრიალებისკენ, რომელიც სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვანია მხოლოდ მმართველი პოლიტიკური ჯგუფისთვის;

სინამდვილეში კი 2018 წლის 23 ნოემბრის კონსტიტუციის საბოლოო რედაქციით, რომელიც ძალაში შევიდა იმავე წლის 20 დეკემბერს, დადგენილია, რომ საქართველოს პარლამენტის მორიგი არჩევნები ჩატარდება მხოლოდ პროპორციული წესით ყოველგ-

ვარი დათქმისა და ვადების მითითების გარეშე;

სიცრუის გამავრცელებლები ეყრდნობიან 2017 წლის 13 ნოემბრისა და 2018 წლის 23 მარტის საქართველოს კონსტიტუციის გარდამავალ დებულებაში არსებულ ჩანაწერს, სადაც მითითებული იყო, რომ 2020 წლის საპარლამენტო არჩევნები ჩატარდება შერეული საარჩევნო სისტემის საფუძველზე და 3%-იანი ბარიერის პირობებში (2071-II ს-ვებგვერდი, 02/04/2012);

ხაზგასმით აღვნიშნავთ, რომ ეს ჩანაწერი ძალადაკარგულია, ვინაიდან 2018 წლის 23 ნოემბრის კონსტიტუციის გარდამავალი დებულებიდან ამოღებულია აღნიშნული ჩანაწერი, რაც ერთმნიშვნელოვნად ნიშნავს, რომ 2020 წლის საპარლამენტო არჩევნები ჩატარდება მხოლოდ პროპორციული საარჩევნო სისტემის საფუძველზე;

აქედან გამომდინარე, მოვუწოდებთ პოლიტიკოსებს, იურისტებს, განსაკუთრებით კონსტიტუციონალისტებს, ჟურნალისტებსა და დაინტერესებულ ადამიანებს, რათა საზოგადოებას მიენოღოს სწორი სამართლებრივი ინფორმაცია და ხალხი დაამშვიდონ პოლიტიკური შფოთისა და არეულობის თავიდან აცილებისთვის.

ვალერი გელაზიანი, პაატა კოლუაშვილი

კორუფციის აღქმის ინდექსით 2019 წელს საქართველო რეგიონში ლიდერობდა, თუმცა საერთაშორისო გამჭვირვალობის ანგარიშის თანახმად, ელიტური კორუფცია მნიშვნელოვანი პრობლემაა და ქვეყანაში დემოკრატიული უკუსვლა შეინიშნება. რატომ და რა საფრთხეს უქმნის დემოკრატია კორუფცია და როგორია აღმოსავლეთ ევროპის ქვეყნების გამოცდილება. ეს კითხვები ჩვენ ალინა მანჯუ-პიპიდის, კორუფციის მკვლევარსა და ბერლინის შერტის სკოლის დემოკრატიის პროფესორს დავუსვით.

— კორუფციის აღქმის წლებად ინდექსში აღმოსავლეთ და ცენტრალური ევროპის ქვეყნებს არც ისე სახარბიელო შედეგები ჰქონდათ. რეგიონში მხოლოდ ერთ ქვეყანას ჰქონდა საშუალოზე მაღალი ქულა. თქვენ, როგორც კორუფციის მკვლევარს, გაუჩინებთ ეს შედეგები?

— სიმართლე გითხრათ, არც ისე ძლიერად. მსოფლიო მოვლენების განვითარების ბოლო 20 წელიწადს თუ დავაკვირდებით, ჩემთვის ახალი დემოკრატიების გაჩენისა და პროგრესის ნაკლებობაზე მეტად შემაშფოთებელი ისაა, რომ ზოგიერთ ძველ, კონსოლიდირებულ დემოკრატიის მქონე სახელმწიფოში უკუსვლაა. ისეთ ქვეყნებში, რომლებსაც ხალხი „კარგი მმართველობის“ ხარისხის ნიშნად მიიჩნევს.

კორუფცია:

საქართველოში მიღწეულ დასასაგად უნდა იბრძოლოს!

მე ვურჩევდი საქართველოს, დარჩეს არჩეულ გზაზე, რადგან ქვეყანამ ექსტრაორდინარული რეფორმები გაატარა და ეს არასდროს ყოფილა მხოლოდ ევროპული ინტეგრაციისთვის. ბევრი ხალხი უყურებს და ბაძავს საქართველოს და ვფიქრობ, ამ საზიარო ეროვნული სიამაყით ქართველებმა უნდა დაიცვან ის, რაც ჰქონდათ.

საქართველოში კვლავ დაუსრულებელი ისტორიაა — სასამართლო და მოქალაქეობა. ეს კვლავ ძალიან მოწყვლადი სფეროა, სადაც ერთი-ორი დანიშნულად ან უკვე შეიძლება ნიშნავდეს, რომ სასამართლო აღარაა დამოუკიდებელი და ამ მხრივ დიდი დაკვირვებაა საჭირო. მაშინაც კი, თუკი ის ხალხის უპირველესი საზრუნავი არაა.

შოკისმომგვრელი იყო, რომ, მაგალითად, დანია, რომელიც მსოფლიოში ნომერ პირველი სახელმწიფო იყო, ასეთი მოწყვლადი აღმოჩნდა კორუფციის მიმართ. ძალიან საშიში უკუსვლაა ამერიკის შეერთებულ შტატებშიც. კორუფცია, ინტერესთა კონფლიქტი და მსგავსი პრობლემებია ქვეყნებში, რომელთა ინსტიტუტების მსგავსი აშენებასაც აღმოსავლეთ ევროპის ქვეყნები ცდილობდნენ. ძნელია ამ მხრივ კარგი და ცუდი ქვეყნების კლასიფიცირება. დღევანდელ მსოფლიოში უკვე ძალიან ბევრი ისეთი კორუფციული დანაშაული ხდება, რომელიც ერთი ქვეყნის საზღვრებში არ არის მოქცეული. კორუფციის ფორმები ინტერნეტის თუ სხვა მიზეზების გამოც იცვლება და ჩვენ ამას ფეხი უნდა ავუსვით.

— ამბობთ, რომ დემოკრატიული განვითარების და პროცესების უკუსვლას ხედავთ და ეს გაშფოთებთ. რა ტიპის ტენდენციაა ეს, რას ნიშნავს იმ საზოგადოებებისთვის, რომელთაც კორუფციასთან ბრძოლაში წარმატებას მიაღწიეს და ახლა უკან მიდიან?

— ხალხი ბევრს საუბრობს უნგრეთსა და პოლონეთში დემოკრატიის გაუარესებაზე, მაგრამ იფიქრეთ ქვეყნებზეც, როგორც ეს ცხატონეთი, ლიეტუვა ან საქართველოა, ან თუნდაც უკრაინა, მიუხედავად კვლავ არსებული ბევრი პრობლემისა. მმართველობის წესის შეცვლა და კორუფციის კონტროლი

უკიდურესად გრძელვადიანი საქმეა. ამისთვის შეიძლება, 30 წელიც ცოტა იყოს. ამ წლების განმავლობაში რამდენიმე ქვეყანამ არსებით ცვლილებებს მიაღწია. მაგალითად, ესტონეთმა და საქართველომ. პროგრესი ჰქონდათ სლოვენიაში, ჩეხეთშიც. თუმცა ხშირად შეფასებები გადაჭარბებული იყო და თუ ყურადღებით დავაკვირდებით, ვხედავთ, რომ ძალიან ბევრი პრობლემა კვლავ და ეს არაა ის უნდა აკვირვებდეს. ეს ძალიან ხანგრძლივი პროცესია. გაქვს წვრილმანი კორუფცია, გაუმკლავდები მას და შემდეგ აღმოაჩენ, რომ არის კორუფციის კიდევ ერთი შრე, საფეხური და ასე შემდეგ. მნიშვნელოვანია, რომ საზოგადოების ყველაზე არსებითი სფეროები, განათლება ან ჯანდაცვა მზარდად გვთავაზობდეს უნივერსალურ საყოველთაო სერვისებს: რომ ისინი იყოს თავისუფალი არსებითი კორუფციისგან.

უკუსვლას ყველა ქვეყანაში აქვს თავისი განსხვავებული მიზეზი. ცენტრალურ ევროპაში უკუსვლის ძირითადი მიზეზი ეკონომიკური კრიზისი იყო, რომელმაც პირდაპირ დააზარალა აღმოსავლეთ ევროპის ქვეყნებიც. იყო გარკვეული მოლოდინები, რომ ევროპა უკეთ იფუნქციონირებდა და მეტად დაიცავდა აღმოსავლეთ ევროპის ქვეყნებსაც, რომლებმაც ლიბერალურად გაუღეს კარი დასავლეთის ბაზარს და იმ დროს, როდესაც ხალხს განცდა გაუჩნდა, რომ ამის საპასუხოდ ვერაფერს იღებდნენ, ისეთი პოპულისტი ლიდერებისთვის, როგორც ვიქტორ ორბანია, ძალიან მარტივი აღმოჩნდა ამის გამოყენება. ჩვენება, რომ ის უფროა ქვეყნის, ხალხისა და ეკონომიკის დამცველი, ვიდრე დასავლეთ ევროპა.

ძალიან ხელოვნურია სიტუაცია, როდესაც მხოლოდ არასამთავრობოები უძღვნიან თავს კარგი მმართველობის ჩა-

მოყალიბებას და მისთვის ბრძოლას. საჭიროა ამ პროცესში უფრო ფართო ჯგუფები მონაწილეობდნენ. ჯგუფები, რომლებსაც რალაცაზე ხელი არ მიუწვდებოდა, რომლებსაც უარი ეთქვათ ან ქრთამის გადახდა მოუხდათ, უნდა გაერთიანდნენ, ასევე ბიზნესები, რომლებმაც

რადღებდა უნდა გავამახვილოთ: უნდა იყოს კონკურენტული შესყიდვების სისტემა და უნდა ხდებოდეს მონიტორინგი იმისა, რას ვიღებთ ამ შესყიდვების შედეგად. აეროპორტი, რომელიც უნდა აშენებულიყო, აშენდა? დაიგო გზა შესაბამის ვადებში?

— რა ქმნის უფრო მდგრად, უფრო ძლიერ და ფხიზელ საზოგადოებას კორუფციის მიმართ. ან რა ეტაპებია გასავლელი იმისთვის, რომ საზოგადოება ნაკლებ მონყვლად იყოს კორუფციის მიმართ?

— საზოგადოებები ალტერნატივის საფუძველზე არ ვითარდებიან. მნიშვნელოვანი ისაა, რომ ჯგუფებმა საკუთარი თავის და ინტერესების დაცვა შეძლონ. საქართველოს შემთხვევაში, ევროპულ იმისა, რომ მისი ევროპული ინტეგრაცია ძალიან შორეული და აუსწავლელი ოცნებაა. მაგრამ მი უპირატესია საქართველოს, დარჩეს არჩეულ გზაზე, რადგან ძველანა და ექსტრაორდინარული რეფორმები გაატარა და ეს არასდროს ყოფილა მხოლოდ ევროპული ინტეგრაციისთვის. საზიარო ეროვნული სიამაყით ქართველებმა უნდა დაიცვან ის, რაც ჰქონდათ.

ჯგუფები, რომლებსაც რალაცაზე ხელი არ მიუწვდებოდა, რომლებსაც უარი ეთქვათ ან ქრთამის გადახდა მოუხდათ, უნდა გაერთიანდნენ. ბიზნესები, რომლებმაც სამთავრობო კონტრაქტები დაკარგეს, მათ უნდა აკონტროლონ საჯარო შესყიდვები. არ უნდა იყვნენ მხოლოდ არასამთავრობო ორგანიზაციების იმედად. კარგი მმართველობის მისაღწევად, ბიზნესების მხრიდან ძალიან ცოტა ბრძოლას ვხედავ. ისინი ალტერნატივის იმედად არიან, რომ ისინი გააკონტროლებენ შესყიდვებს და მიუღწევად იქნებიან ისინი გასწვრივ. ძალიან ხელოვნურია სიტუაცია, როდესაც მხოლოდ არასამთავრობოები უძღვნიან თავს კარგი მმართველობის ჩამოყალიბებას და მისთვის ბრძოლას. საჭიროა ამ პროცესში საქართველოში საზოგადოების უფრო ფართო ჯგუფები მონაწილეობდნენ და იყვნენ ჩართულნი.

— როგორ ფიქრობთ, არსებობს პოსტ-საბჭოთა ქვეყნებში კორუფციის მიმართ ერთგვარად მეტი მიმდებლობა? არის ამ საზოგადოებების გამოცდილებაში ისეთი რამ, რაც მათ წარსულში აბრუნებს?

— არ ვფიქრობ, რომ ხალხი აღმოსავლეთ ევროპაში ან ყოფილ საბჭოთა ქვეყნებში უფრო ამორალურია, ვიდრე სადმე სხვაგან, მსოფლიოში, სულაც არა. მაგრამ, როდესაც კორუფციის ყოველ საბჭოთა ქვეყნებთან ან ყოფილ კოლონიებთან ასოცირებას ვახდენთ, ამას თავისი მიზეზები აქვს. ძალაუფლება ხალხისგან ძალიან „მაღლა“, ძალიან შორს იყო. ძალის უთანასწორობა და განაწილება და ის, რომ ხელისუფლებაში მყოფს აქვს ძალაუფლება და სრული დისკრეცია, ეს ჯერ ვერ გამოსწორდა.

პროგრესი ძალაუფლების მეტ გადაწვინებას მოაქვს. ეს ერთ ღამეში არ ხდება. მაგრამ ხდება, როდესაც ხალხს კეთილდღეობა იზრდება, აქვთ ეკონომიკური ავტონომია, გრძობენ თავს ეკონომიკურად დაცულად იმისთვის, რომ პოლიტიკური უფლებებისთვისაც შეძლონ ბრძოლა. ეს ეტაპობრივი პროცესია. ეს ქვეყნები უფრო მდიდრები ხდებიან და მეტადაა მოსალოდნელი, რომ იქნება ხალხი, ვინც მომავალში ამ მიღწევებს დაიცავს.

— რა არის შემდეგი ნაბიჯები საქართველოსთვის?

— საქართველოს შეიძლება ეწინოდად იმისა, რომ მისი ევროპული ინტეგრაცია ძალიან შორეული და აუსწავლელი ოცნებაა. შეხედეთ, ბრიუსელმა ცოტა ხნის წინათ უარი უთხრა ალბანეთსა და მაკედონიას ძალიან მყარ პირობაზე ინტეგრაციის თაობაზე. მაგრამ მე ვურჩევდი საქართველოს, დარჩეს არჩეულ გზაზე, რადგან ქვეყანამ ექსტრაორდინარული რეფორმები გაატარა და ეს არასდროს ყოფილა მხოლოდ ევროპული ინტეგრაციისთვის. ბევრი ხალხი უყურებს და ბაძავს საქართველოს და ვფიქრობ, ამ საზიარო ეროვნული სიამაყით ქართველებმა უნდა დაიცვან ის, რაც ჰქონდათ.

— თუმცა მეორე საკითხია მთავრობის ფავორიტიზმი, როდესაც სამთავრობო კონტრაქტებს აძლევენ მათ, ვისაც იცნობენ. კი, ეს ხდება გერმანიაშიც, 60% შემთხვევებში, კონტრაქტები კავშირების საფუძველზე მიიღება. გერმანია, საფრანგეთი, იტალია ესპანეთი, ეს ყველაზე ხდება. მხოლოდ 15-მა ქვეყანამ მიაღწია იმას, რომ ასე არ ხდებოდა.

თუმცა უმთავრესი შეკითხვა ისაა, მას შემდეგ, რაც ეს კონტრაქტი ამ ფავორიტიზმით გაიცემა, არის კი კონტრაქტი შესრულებული? სწორი და შესაბამისი ფასი? მომხმარებლებისთვის ღირებულია მისაღება? ესაა ის, რაზეც ყუ-

რადღებდა უნდა გავამახვილოთ: უნდა იყოს კონკურენტული შესყიდვების სისტემა და უნდა ხდებოდეს მონიტორინგი იმისა, რას ვიღებთ ამ შესყიდვების შედეგად. აეროპორტი, რომელიც უნდა აშენებულიყო, აშენდა? დაიგო გზა შესაბამის ვადებში?

— რა ქმნის უფრო მდგრად, უფრო ძლიერ და ფხიზელ საზოგადოებას კორუფციის მიმართ. ან რა ეტაპებია გასავლელი იმისთვის, რომ საზოგადოება ნაკლებ მონყვლად იყოს კორუფციის მიმართ?

— საზოგადოებები ალტერნატივის საფუძველზე არ ვითარდებიან. მნიშვნელოვანი ისაა, რომ ჯგუფებმა საკუთარი თავის და ინტერესების დაცვა შეძლონ.

საქართველოს შემთხვევაში, ევროპულ იმისა, რომ მისი ევროპული ინტეგრაცია ძალიან შორეული და აუსწავლელი ოცნებაა. მაგრამ მი უპირატესია საქართველოს, დარჩეს არჩეულ გზაზე, რადგან ძველანა და ექსტრაორდინარული რეფორმები გაატარა და ეს არასდროს ყოფილა მხოლოდ ევროპული ინტეგრაციისთვის. საზიარო ეროვნული სიამაყით ქართველებმა უნდა დაიცვან ის, რაც ჰქონდათ.

ჯგუფები, რომლებსაც რალაცაზე ხელი არ მიუწვდებოდა, რომლებსაც უარი ეთქვათ ან ქრთამის გადახდა მოუხდათ, უნდა გაერთიანდნენ. ბიზნესები, რომლებმაც სამთავრობო კონტრაქტები დაკარგეს, მათ უნდა აკონტროლონ საჯარო შესყიდვები. არ უნდა იყვნენ მხოლოდ არასამთავრობო ორგანიზაციების იმედად. კარგი მმართველობის მისაღწევად, ბიზნესების მხრიდან ძალიან ცოტა ბრძოლას ვხედავ. ისინი ალტერნატივის იმედად არიან, რომ ისინი გააკონტროლებენ შესყიდვებს და მიუღწევად იქნებიან ისინი გასწვრივ. ძალიან ხელოვნურია სიტუაცია, როდესაც მხოლოდ არასამთავრობოები უძღვნიან თავს კარგი მმართველობის ჩამოყალიბებას და მისთვის ბრძოლას. საჭიროა ამ პროცესში საქართველოში საზოგადოების უფრო ფართო ჯგუფები მონაწილეობდნენ და იყვნენ ჩართულნი.

— როგორ ფიქრობთ, არსებობს პოსტ-საბჭოთა ქვეყნებში კორუფციის მიმართ ერთგვარად მეტი მიმდებლობა? არის ამ საზოგადოებების გამოცდილებაში ისეთი რამ, რაც მათ წარსულში აბრუნებს?

— არ ვფიქრობ, რომ ხალხი აღმოსავლეთ ევროპაში ან ყოფილ საბჭოთა ქვეყნებში უფრო ამორალურია, ვიდრე სადმე სხვაგან, მსოფლიოში, სულაც არა. მაგრამ, როდესაც კორუფციის ყოველ საბჭოთა ქვეყნებთან ან ყოფილ კოლონიებთან ასოცირებას ვახდენთ, ამას თავისი მიზეზები აქვს. ძალაუფლება ხალხისგან ძალიან „მაღლა“, ძალიან შორს იყო. ძალის უთანასწორობა და განაწილება და ის, რომ ხელისუფლებაში მყოფს აქვს ძალაუფლება და სრული დისკრეცია, ეს ჯერ ვერ გამოსწორდა.

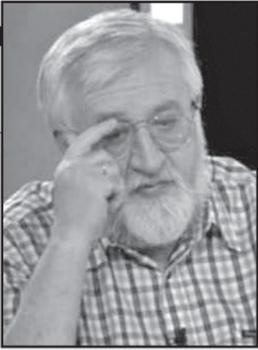
პროგრესი ძალაუფლების მეტ გადაწვინებას მოაქვს. ეს ერთ ღამეში არ ხდება. მაგრამ ხდება, როდესაც ხალხს კეთილდღეობა იზრდება, აქვთ ეკონომიკური ავტონომია, გრძობენ თავს ეკონომიკურად დაცულად იმისთვის, რომ პოლიტიკური უფლებებისთვისაც შეძლონ ბრძოლა. ეს ეტაპობრივი პროცესია. ეს ქვეყნები უფრო მდიდრები ხდებიან და მეტადაა მოსალოდნელი, რომ იქნება ხალხი, ვინც მომავალში ამ მიღწევებს დაიცავს.

— რა არის შემდეგი ნაბიჯები საქართველოსთვის?

— საქართველოს შეიძლება ეწინოდად იმისა, რომ მისი ევროპული ინტეგრაცია ძალიან შორეული და აუსწავლელი ოცნებაა. შეხედეთ, ბრიუსელმა ცოტა ხნის წინათ უარი უთხრა ალბანეთსა და მაკედონიას ძალიან მყარ პირობაზე ინტეგრაციის თაობაზე. მაგრამ მე ვურჩევდი საქართველოს, დარჩეს არჩეულ გზაზე, რადგან ქვეყანამ ექსტრაორდინარული რეფორმები გაატარა და ეს არასდროს ყოფილა მხოლოდ ევროპული ინტეგრაციისთვის. ბევრი ხალხი უყურებს და ბაძავს საქართველოს და ვფიქრობ, ამ საზიარო ეროვნული სიამაყით ქართველებმა უნდა დაიცვან ის, რაც ჰქონდათ.

ესაუბრა

იკა მაღალდაძი

„საქართველო ოლიგარქის ბარბაქო“... „ივანიშვილის ხელისუფლება პოლიტიკურად უნდა გადავტყუროთ“... ასეთია ოპოზიციის რადიკალური გზავნილი ბიძინა ივანიშვილისადმი, რომელმაც ჯერ კიდევ 4 თვის წინათ პოლიტიკური კრიზისის დროს ქართველ საზოგადოებას პირობა მისცა, რომ პროპორციულ სისტემაზე გადასვლით მიიღებდა პარლამენტს, რომელშიც ამ ქვეყნის ყველა აქტიური იქნებოდა წარმოდგენილი.

დღეს მოცემულობა შეიცვალა და ოპოზიციონერები „ქართულ ოცნებას“ პენსიაში გაშვებას უპირებენ. რას მიაღწევს გაერთიანებული ოპოზიცია და კუთხეში მიყენებული ხელისუფლება? ამის შესახებ დღეს პოლიტოლოგი მანანა ნოზაძე გვესაუბრება.

– მომხმარებელი ოპოზიცია, უწყვეტი საპროტესტო აქციების დაქადაგება, კარგების ქალაქი და მმართველი გუნდის მიმართ მიცემული რჩევა, „წავიდეს, დაისვენოს ქართული ოცნების“ ხელისუფლებამ“. ზოგიერთი პოლიტიკოსი გერმანულ მოდელს სთავაზობს ივანიშვილს, ზოგიერთი კი – პოლიტიკიდან ჩამოცილებას. რამდენად შორს წავა პროცესები?

– საპროტესტო აქციები, მით უმეტეს, პერმანენტული აქციები არ მოიტანს იმ შედეგს, რასაც ელოდება ოპოზიცია. ჩემი აზრით, ოპოზიციას დღეს იმის რესურსი არ აქვს, პერმანენტული აქციები გამართოს, თანაც გაურკვეველია, სადამდე გამართავენ ამ აქციებს. წესით, ოპოზიციამ უნდა დაისახოს კონკრეტული მიზნები და იბრძოდეს ამ მიზნების მისაღწევად.

– ეს ნიშნავს, რომ ოპოზიციამ აქციებზე უარი განაცხადოს?

– აქციებზე კი არ უნდა თქვას უარი, არამედ აქციების პერმანენტულობასა და ისეთი მოთხოვნების დაყენებაზე, რომელიც ვითომცა ამ პერმანენტულ აქციებს კვებავს და გაამართლებს. შექმნილი ვითარება ძალიან რთულია ხელისუფლებისთვისაც. როგორც ხედავთ, უკვე დასავლური სახელმწიფოების მთელი დიპლომატიის ჩაერთობა მოკლედ, პარლამენტის მიერ ჩადებული გადაწყვეტილებამ რეზონანსი გამოიწვია არა მარტო ქართულ ოპოზიციურ თუ საზოგადოებრივ სპექტრში, არამედ საერთაშორისო მასშტაბითაც. შესაბამისად, საქირია, ხელისუფლებამაც და ოპოზიციამაც გამოსავალი ეძებონ. გამოსავალი და კომპრომისები ურთიერთმისაღები უნდა იყოს. ასეთ ვარიანტად შეიძლება, მოიძებნოს თუნდაც გერმანული ვარიანტი, ან კიდევ უკვე არსებული კანონპროექტის სახეცვლილად შეტანა და დაბრუნება პარლამენტში, ან კიდევ სხვაგვარი სიის წარდგენა.

ხელისუფლება თუ მიიღებს პოლიტიკურ გადაწყვეტილებას, რა თქმა უნდა, მოსწრებადია ეს ყველაფერი და ეს დაამყარებდა სიტუაციას. თუ ხელისუფლება უარს იტყვის ამ ყველაფერზე და იმის იმედად იქნება, ხალხს მოსწყინდება ქუჩა და წავა სახლში, კი ბატონო, ხალხი წავა სახლში და ქუჩას არ აქვს ამის რესურსი, მაგრამ ეს არ ნიშნავს, რომ გალიზიანება, პრობლემა აორთქლდება. ეს ნელ-ნელა ილექება საზოგადოებაში და, როდესაც კულმინაციას მიაღწევს, როგორც იყო 2012-ში, თუ 2003-ში, მერე უკვე ხელისუფლებას ძალიანაც რომ უნდოდეს, ვერ შეაბრუნებს პროცესებს. ხელისუფლება იძულებული იქნება, დატოვოს პოსტი, მაგრამ შეიძლება, ახალი ციკლი დაიწყოს იმ უბედურებებისა, რომელიც, როგორც წესი, საკმაოდ ხშირად ხდება ხოლმე ჩვენი ქვეყანაში.

– ვაშინგტონში იმედგაცრუებულნი არიან „ქართული ოცნების“ მიერ საკუთარი ნათქვამის უკან წაღების გამო და ეს იმ დროს, როცა არც ერთი ხელისუფლების ორ ვადაზე მეტი ხნით დარჩენას არ მიესალმებოდა დასავლეთი. ეს ხომ უნდა გაეთვალა ბიძინა ივანიშვილს და მის მრჩეველებს, როდესაც ასეთი გამოწვევის წინაშე აყენებდნენ საკუთარ თავს არა მარტო ქარ-

„არ გაპოპრისხავ, გაბრაზებული ივანიშვილი სერიოზულად ეკაბდეს პოლიტიკიდან ნასვლის გზებს“

თველი, არამედ დასავლური საზოგადოების წინაშე?

– კი, ბატონო, უნდა გაითვალაწი, გაბრაზ, როგორც ჩანს, ბოლომდე არ გათვალაწი, ან იმიდო ჰქონდა, ან კიდევ აქვს რაღაც რეზერვები, რასაც შემომტყუებდა გაბრაზებული. გულწრფელად ვიტყვით, არც იმას გაბრაზებდა, ივანიშვილი სერიოზულად ეკაბდეს პოლიტიკიდან ნასვლის გზებს და ეკაბდეს ხალხუხაბლოვის გარანტიებს. თაჰის დროზე ასეთი გარანტიები მიიღო შვედარდნაქამ, შვედებ საბაკაშვილმა.

– ნაციონალებისგან, კონკრეტულად კი სააკაშვილისგან, რომელსაც ხელისუფლებაში დაბრუნების სურვილი არ დაუკარგავს, ივანიშვილი ვერ მიიღებს გარანტიებს, რადგან სააკაშვილი ივანიშვილს ქონების ექსპროპრიაციით ემუქრება.

– გარანტიებში ქვეყნის შიგნით პოლიტიკურ სპექტრს კი არ ვგულისხმობ, არამედ დასავლეთს, რუსეთს. ყველას გვახსოვს შევარდნაძის გადაყენება, ჯერ ბეიკერი ჩამოვიდა, ბოლოს ივანოვი და ყველაფერი დამთავრდა. რა თქმა უნდა, სააკაშვილის შემთხვევაში არ გამოჩენილა ასე ღიად მოსკოვი, მაგრამ მოსკოვი რომ ყველაფერი იცოდნენ, რაც ხდებოდა საქართვე-

ნება პერმანენტული საპროტესტო აქციები, ეს არ მესმის. ბოლოს და ბოლოს, ივანიშვილს შეუძლია უარი უთხრას ყველას, მათ შორის, დასავლეთსაც და თავისი გადაწყვეტილებები მიიღოს. პერმანენტულ აქციებს რაც შეეხება, დღევანდელი ოპოზიციის ლიდერებს უნდა ახსოვდეთ, რომ, როცა ისინი ხელისუფლებაში იყვნენ, 2009-ში სამი თვე მიდიოდა აქციები, გადაკეტილი იყო რუსთაველი და თავისუფლების მოედანი, კარგების ქალაქი იყო, მაგრამ მაშინ კომპრომისზე არ წავიდა ნაციონალიზმი და იმ მშვენიერი ზაფხულის დღეებშიც კი იძულებული გახდა, მაშინდელი ოპოზიცია, აქცია დაეშალა. როგორ გგონიათ, ამ სიტუაცია და უბედურებაში რამდენ ხანს შეიძლება პერმანენტული აქცია გააგრძელონ?! ამიტომ ოპოზიციამ უნდა იფიქროს, ცოტა გონივრუ-

ვს, ვისაც ნაციონალიზმი არ მოსწონდა, მაშინდელი ოპოზიცია მიუღებელი არ ყოფილა. დღევანდელი ოპოზიციის ნა-

წილი კი, თუნდაც იგივე ნაციონალური მოძრაობა, ამომრჩევლის საკმაოდ დიდი ნაწილისთვის აბსოლუტურად მიუღებელია. სწორედ ეს არის პრობლემა და, თუ არ უნდათ ამის გააზრება, ვერაფერსაც ვერ შეცვლიან. ამიტომ აჩქარება ამ თემებში არ ღირს, გონივრულად, ნაბიჯ-ნაბიჯ უნდა იმოქმედონ მიზნის მისაღწევად. თუნდაც იმავე 2009-ში ძალიან კარგად გვახსოვს, სტალიონზე შეკრებილი საზოგადოება პატრიარქს რომ მიადგა, რამე ვითხარითო. ისტორიის ცოდნას არ ვითხოვთ, მაგრამ გუშინდელი დღე, როცა თავად იყვნენ პროცესების მონაწილენი ხელისუფლებაში თუ ოპოზიციაში ყოფნისას, ნამდვილად უნდა ახსოვდეს ჩვენს ოპოზიციას, თუ უნდათ, რაიმეს მიაღწიონ.

ესაუბრა მანანა ნოზაძე

უგუნურების დონე 1.1 პროცენტით შემცირდა

2019 წლის III კვარტალში საქართველოში უმუშევრობის დონე წინა წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით 1.1 პროცენტით შემცირდა და 11.1 პროცენტი შეადგინა. ამის შესახებ ინფორმაციას სტატისტიკის ეროვნული სამსახური ავრცელებს.

უწყების ცნობით, 2019 წლის III კვარტალში ეკონომიკურად აქტიურმა მოსახლეობამ შრომისუნარიანი ასაკის მოსახლეობის (15 წლის და უფროსი ასაკის მოსახლეობა) 62.5 პროცენტი შეადგინა. წინა წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით, შემცირებულია როგორც მოსახლეობის აქტიურობის დონე, ასევე დასაქმების დონე, შესაბამისად 1.8 და 0.9 პროცენტული პუნქტით.

ქალაქის ტიპის დასახლებებში დასაქმების დონე, წინა წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით, შემცირებულია 0.7 პროცენტული პუნქტით, ხოლო სოფლის ტიპის დასახლებებში 1.0 პროცენტული პუნქტით. აქტიურობის დონე წინა წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით ქალაქის ტიპის დასახლებებში შემცირდა 2.1 პროცენტული პუნქტით, ხოლო სოფლის ტიპის დასახლებებში – 1.4 პროცენტული პუნქტით.

2019 წლის მესამე კვარტალში დაქირავებულთა წილი დასაქმებულთა საერთო რაოდენობის 50.6 პროცენტს შეადგენდა, რაც 0.6 პროცენტული პუნქტით არის შემცირებული წინა წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით.

რისთვის მოიწვევს კადროვი საქართველოსკენ?

ნელს უნდა დაინყოს, ხოლო ექსპლუატაციაში იგი 2025 წელს უნდა შევიდეს.

რუსეთში მოღვაწე ექსპერტები თვლიან, რომ კადროვის ინიციატივა წარმოადგენს კარგ ალტერნატივას საქართველოს სამხედრო გზისთვის, თანაც არა მხოლოდ ეკონომიკური თვალსაზრისით. მსგავსი მოსაზრება აქვს მაგალითად, ჩეჩენ პოლიტოლოგ იავუს ახმადოვს:

„ეს არა მარტო ხელსაყრელია, არამედ სტრატეგიულად აუცილებელიც. იტუმ-კალეს გზას მთელი რიგი უდიდესი უპირატესობები გააჩნია: უპირველესად, იგი საქართველოს სამხედრო გზაზე (თბილისამდე) თითქმის 1/3-ით მოკლეა. ვფიქრობ, იმ დაინტერესებას, რომელსაც ახლა ჩეჩენეთის რესპუბლიკის ხელმძღვანელობა იჩენს, დიდი და პოზიტიური მომავალი აქვს“.

თუმცა საქართველოს საექსპერტო წრეებში მის ამ მოსაზრებას არ იზიარებენ. ჟურნალ „არსენალის“ მთავარი რედაქტორი ირაკლი ალადაშვილი თვლის, რომ პროექტის რეალიზება საქართველოს ინტერესებში არ შედის, მით უფრო, რომ რუსეთი ჩვენს ქვეყანასთან დამაკავშირებელ ყველა გზას ყოველთვის სამხედრო მიზნით იყენებს:

„როგორც ჩვენმა ტრაგიკულმა ისტორიამ გვიჩვენა, აფხაზეთის 1992-1993 წლების ომშიც ფსოუსკენ გზა საქართველოს წინააღმდეგ იქნა გამოყენებული, რადგან იქიდან ხდებოდა აფხაზი უმბარატელების იარაღით მომარაგება და ბოვიკების შემოდინება. უკვე შემდგომ, 2008-ში როკის გვირაბი რუსეთმა საქართველოზე შემოტყვისთვის გამოიყენა, ეს მეორე ვარიანტია და ახლა მესამე გზის მშენებლობაში არანაირი აუცილებლობა არ არის“.

იმ აზრს, რომ აღნიშნული გზის მშენებლობა საქართველოს ინტერესებში არ შედის, იზიარებს საერთაშორისო უსაფრთხოების სპეციალისტი გიორგი გობრონიძეც, თუმცა იგი არა იმდენად სამხედრო, რამდენადაც ეკონომიკური დამოკიდებულების ზრდის კუთხით არსებულ საფრთხეებზე ამახვილებს ყურადღებას. მისი თქმით, ჩეჩენეთი საქართველოსთვის ვერ იქნება მიმზიდველი ვერც პოლიტიკური მოცემულობით და ვერც ეკონომიკურად, ხოლო კადროვის რა ინტერესი აქვს თავისი რეგიონის განვითარებისთვის – ეს საქართველოს ხელისუფლებისთვის მეოთხეხარისხოვანი უნდა იყოს:

მოსკოვს კადროვის ძველ-ახალ ინიციატივასთან დაკავშირებით კომენტარი ჯერ არ გაუკეთებია. გასულ წელს როსავტოგზების ხელმძღვანელმა რუმან სტაროშვიტმა არ გამოიტყდა, რომ პროექტი განხორციელდეს, თუმცა აღნიშნა, რომ ამისთვის რუსეთსა და საქართველოს შორის შესაბამისი შეთანხმების მიღწევა აუცილებელია.

მოკლე გზა, რომელიც რუსეთსა და საქართველოს ჩეჩენეთის გავლით დააკავშირებს, ჩეჩენეთის რესპუბლიკა იჩქერის კრემლის მიერ ხელდასმულ ლიდერ რამზან კადროვს იდეა-ფიქსად ექცა. იგი ამ საკითხს წლიდან წლამდე აყენებს. თანაც, როგორც ჩანს, რუსეთის ხელმძღვანელობა მზადაა, იდეის რეალიზებისთვის სიტყვიდან საქმეზე უახლოეს ხანებში გადავიდეს. თუმცა საქართველოში კადროვის ინიციატივას სიფრთხილით ეკიდებიან.

„ჩეჩენეთსა და საქართველოს შორის გზის მშენებლობის საკითხი პოლიტიკურ ხასიათს ატარებს. ეს უკიდურესად მნიშვნელოვანი გზაა ჩეჩენეთის და კავკასიისთვის. იტუმ-კალედან (სოფელი ჩეჩენეთის სამხრეთში) საქართველომდე 40-50 წუთის გზაა, იქიდან მიდის ბარ თურქეთის გავლით ევროპამდე. ამიტომ, ვფიქრობ, უახლოეს მომავალში ჩვენ ეს გზა უნდა გავსწნათ და დავალაგოთ ურთიერთობა ჩვენს მეზობლებთან – საქართველოსთან“, – განაცხადა რამზან კადროვმა.

ჩეჩენეთის ლიდერმა გაიხსენა წინაპრები და იმედი გამოთქვა, რომ საქართველოს ხელისუფლებაში „გამორჩედიან ადამინები, რომლებმაც ციციან ისტორია“.

ალსანიშნავია, რომ ჯერ კიდევ გასულ წერს ჩეჩენეთის სახელმწიფო ტელეარხზე გავიდა 20-წუთიანი სიუჟეტი, რომელშიც ამ თემაზე იყო საუბარი და ყურადღება სწორედ ხალხებს შორის მეგობრობაზე, ძმობაზე და ისტორიულ კავშირზე იყო გამახვილებული:

„ჩეჩენებსა და ქართველებს უძველესი დროიდან აერთიანებთ მეგობრული და ძმური ურთიერთობები. ძველი დროიდან ამ მთებში გადაიარა ბილიკები, რომლებიც ჩვენს ხალხებს აკავშირებდა. გარდა ამისა, ჩვენ გვაახლოებს კულტურა, რომელიც ძალიან მსგავსია მთის ყველა ხალხისათვის. ამდენად, ამ მთებში რუსეთისა და საქართველოს დამაკავშირებელი დიდი გზის გაყენა თავად ისტორიის მოთხოვნაა“.

ამჯერად, 13 ნოემბერს გაკეთებულ ახალ განცხადებაში კადროვმა ხაზგასმით აღნიშნა, რომ „გზის მშენებლობის საკითხს იმისთვის აყენებს, რომ ხელისუფლებამდე პერსპექტივაში საკითხის გადაჭრის აუცილებლობა მიიტანოს“:

„ჩვენ ამ საკითხებს ვაყენებთ, რომ ჩვენი ხმა გაიგონ. ეს არ ნიშნავს, რომ თუ დღეს დავაყენებთ საკითხს, ის ხვალივ გადამყდება. ჩვენ ვამბობთ, რომ არის მოსახლეობის ცხოვრების გაუმჯობესების აუცილებლობა და სურვილი, რომ მომავალში შესაბამისმა უწყებებმა დაამუშავონ ეს საკითხი“.

უნდა ითქვას, რომ წარსულში კადროვი ამ მხრივ უფრო ოპტიმისტური იყო. საქართველოში პირდაპირი წვდომის უზრუნველყოფის აუცილებლობაზე იგი 2012 წლის საპარლამენტო არჩევნების დასრულებისთანავე ალაპარაკდა, რომელთა შედეგად „ქართულმა ოცნებამ“ მიხეილ სააკაშვილი დამარცხა. მაშინ ჩეჩენეთის ლიდერმა პროექტის რეალიზებისთვის მთავარ პირობად საქართველოს ექსპრეზიდენტის მიერ ქვეყნის დატოვება დაასახელა.

მას შემდეგ 7 წელი გავიდა, სააკაშვილმა საქართველო დატოვა, თუმცა პროექტის რეალიზებისთვის ნაბიჯები არ გადადგმულა. 2012 წელს კადროვის ოპტიმისტური განწყობების მიუხედა-

ვად, „ქართული ოცნების“ ხელისუფლება პროექტის რეალიზებას არ ჩქარობს.

როგორც საქართველოს პრემიერ-მინისტრის სპეცნარმომადგენელი რუსეთთან ურთიერთობების საკითხებში ზურაბ აბაშიძე აცხადებს, მას ეს საკითხი არასოდეს განუხილავს რუს კოლეგასთან პრალის შეხვედრაზე, სადაც სწორედ ეკონომიკურ და ჰუმანიტარულ საკითხებზე მსჯელობენ:

„ჩვენს სოფელ იტუმ-კალესა და ქართული შატილის დამაკავშირებელი გზის გახსნა არ იგეგმება. მეტიც, ეს საკითხი არაა განხილულა. მსგავსი განცხადებები დროდადრო გვესმის, თუმცა საკითხი არსად განხილულა, არც ერთ ფორმატში, რუსეთის ხელისუფლებასთან მსგავსი საუბრები არ ყოფილა და ამ მხრივ არაფერი იგეგმება“.

მიუხედავად ამისა, გროზო დაუინებოთ იმეორებს, რომ ეს გზა გასახსნელია და უნდა აღინიშნოს, რომ რუსეთის მხრიდან მის რეაბილიტაციაზე სოლიდური თანხებია გათვალისწინებული. ამ განზრახვის სერიოზულობაზე მეტყველებს ჩეჩენეთის რესპუბლიკის სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების სტრატეგია, რომელიც 2012 წელს არის მიღებული, საბოლოოდ 2015 წელს დამტკიცდა და 2025 წლამდე გასატარებელ ღონისძიებებს მოიცავს. დოკუმენტში, კერძოდ, აღნიშნულია, რომ მდინარე არღუნის გასწვრივ, იტუმ-კალედან საქართველოს საზღვრამდე გზა რესპუბლიკის სტრატეგიული საინვესტიციო პროექტების რიცხვშია, თანაც ფედერალურ დონეზე ინიცირებული. სამშენებლო სამუშაოების საორიენტაციო ღირებულება დაახლოებით 30 მილიონ დოლარს შეადგენს. დოკუმენტის მიხედვით, გზის 49 კმ-იანი მონაკვეთის რეკონსტრუქცია 2021

ნატო კოსმოსის თავის ახალ ოპერაციულ სფეროდ აღიარებას გეგმავს

ნატოს გენერალურმა მდივანმა, იენს სტოლტენბერგმა იმედი გამოთქვა, რომ მოკავშირე ქვეყნების საგარეო საქმეთა მინისტრები 20 ნოემბერს დაგეგმილ მინისტრიალზე შეთანხმდებიან, კოსმოსი ხმელეთთან, ჰაერთან, ზღვასთან და კიბერსივრცესთან ერთად ოპერაციულ სფეროდ აღიარონ. ამის შესახებ იენს სტოლტენბერგმა ბრიუსელში, ალიანსის შტაბბინაში ცოტა ხნის წინ გამართულ პრესკონფერენციაზე ისაუბრა.

„სწრაფად ცვალებად მსოფლიოში ნატო განაგრძობს სტრატეგიული გამოწვევების წინაშე ადაპტირებას. სვლად ჩვენ კიდევ ერთი მნიშვნელოვანი ნაბიჯი უნდა გადავდგათ. ველოდებით, რომ მინისტრები შეთანხმდებიან, აღიარონ კოსმოსი, როგორც ოპერაციული სფერო ხმელეთთან, ჰაერთან, ზღვასთან და კიბერსივრცესთან ერთად. კოსმოსი მნიშვნელოვანია ალიანსის თავდაცვისუნარი-

ანობისთვის“, – განაცხადა იენს სტოლტენბერგმა.

მისი თქმით, კოსმოსის ნატოს ოპერაციულ სფეროდ აღიარება იქნება მკაფიო ნიშანი, რომ ალიანსი განაგრძობს თავდაცვისუნარიანობის გაძლიერებას ყველა სფეროში. სტოლტენბერგმა ასევე აღნიშნა, რომ ნატო კოსმოსში იარაღის განთავსებას არ აპირებს.

„ჩვენს მიდგომა დარჩება თავდაცვითი და იქნება საერთაშორისო სამართლის სრულ შესაბამისობაში. ნატოს არა აქვს განზრახვა განათავსოს იარაღი კოსმოსში, თუმცა უნდა უზრუნველყოთ, რომ ჩვენს მისიებსა და ოპერაციებს შესაბამისი მხარდაჭერა აქვთ“, – განაცხადა ნატოს გენერალურმა მდივანმა.

საქართველოს უმსხვილესი ექსპორტიორი ქვეყანა რუსეთია, იმპორტიორი კი თურქეთი

საპარტოველოდან 2019 წლის იანვარ-ოქტომბერში ყველაზე მეტი ექსპორტი რუსეთში განხორციელდა. ამის შესახებ ინფორმაციას სტატისტიკის ეროვნული სამსახური ავრცელებს.

საქსტატის წინასწარი ინფორმაციით, უმსხვილესი საქსპორტო სამეული ასე გამოიყურება: რუსეთი – 409.8 მლნ. აშშ დოლარის ექსპორტი, აზერბაიჯანი – 400.4 მლნ. აშშ დოლარის ექსპორტი და სომ-

ხეთი – 310.4 მლნ. აშშ დოლარის ექსპორტი.

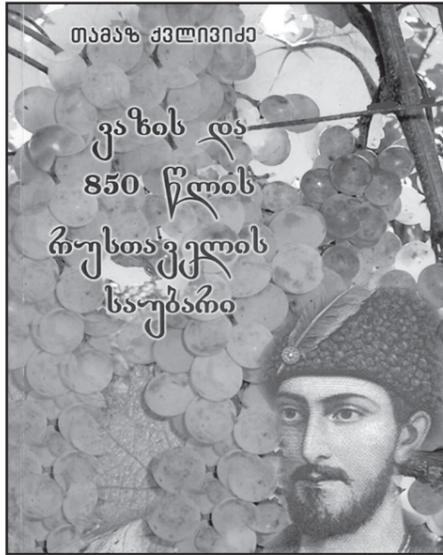
2019 წლის იანვარ-ოქტომბერში ათი უმსხვილესი საქსპორტო ქვეყნის წილმა საქართველოს მთლიან ექსპორტში 72.7 პროცენტი შეადგინა.

ამასთან, 2019 წლის იანვარ-ოქტომბერში ათი უმსხვილესი საიმპორტო პარტნიორი ქვეყნის წილმა საქართველოს მთლიან იმპორტში 65.6 პროცენტი შეადგინა. პირველ სამეულში შედიან: თურქეთი – 1300.3 მლნ. აშშ დოლარი, რუსეთი – 774.2 მლნ. აშშ დოლარი და ჩინეთი – 721.2 მლნ. აშშ დოლარი.

ამასთან, 2019 წლის იანვარ-ოქტომბერში ათი უმსხვილესი სავაჭრო პარტნიორი ქვეყნის წილი საქართველოს მთლიან საგარეო სავაჭრო ბრუნვაში 66.6 პროცენტზეა. ქვეყნის უმსხვილესი სავაჭრო პარტნიორები არიან: თურქეთი – 1469.8 მლნ. აშშ დოლარი, რუსეთი – 1184.0 მლნ. აშშ დოლარი და ჩინეთი – 871.8 მლნ. აშშ დოლარი.

შარპ ვუიზენოტ სამოგლოს დაუბრკელი მუშაობით...

თამაზ ჰვლივიძე
ვაზის და 850 წლის რუსთაველის საუბარი

რუსთაველის დაბადების 800 წლისთავის აღნიშვნისას ჩემს ემაწვილელობაში მოვიფიქრე რუსთაველისთვის მიძღვნილი 800-სტრიქონიანი ლექსი, რომელიც სიჭარბის წლებში აღვასრულე. პოემა დაიბეჭდა ქართულ გაზეთებში და გამოვიდა ცალკე წიგნად სათაურით „ვაზის და 850 წლის რუსთაველის საუბარი“ (წიგნი იყიდება „ბიბლუსის“ მაღაზიებში). რადგან წიგნის შეფასებებმა მოლოდინს გადააჭარბა, ამჟამად ვთავაზობთ პოემის დასასრულსაც.

ჩემი ამ ჭკადარა თმითა, ჭარბად ჭირისა დათმითა, აწ ვაშადა ვწერ დასასრულს სულ საქადნელი საქითა, რუსთაველისთვის საჩუქარს მისგვარი მსგავსი რითმითა, რა სტრიქონებსაც ვქარგავდი კალმით კი არა, წაღმითა.

რთველში ვიყავით ყვარელში, შარა ვიარეთ მორთული, ვენახს ბუნება შევნიღა, ღვინოს კი სუფრა ქართული, ახალგაზრდობა მწიბობდა ზვიად აზრებში გართული, აჯა მაჯასა ამკობდა ორთავე მარჯვედ ჩართული.

იქ გავისხენით ილია და მასთან ერთად რუსთველი და მოვიგონეთ ტანჯულნი, მოკეთე ბევრი ქართველი, და ვბოვით ვაზის ძირებში ვაზის სამშობლოს საშველი, საძირკველია წინსვლისა რეფორმატორი მმართველი.

ბრძენი, თვალმარდი, გულადი, ვითა ერეკლე მსცოვანი, შეუპოვარი ერის ძე, გმირი და დიდსულოვანი, რომ ჩაამიწოს მიწაში დაღატი ათასწლოვანი და განადიდოს სამშობლო სახელით სახელოვანი.

ვერ მოგვაშორებს ტანჯვასა ქმედება უქმი, ჭიანი, და ვერცა ხვეწნა-მუდარა, თუნდაც კი ენაწყლიანი. ამ მეტად მძიმე საქმისთვის გონება გვმართებს მთლიანი, და საქართველოც იქცევა სამარადისოდ სვიანი.

ღმერთის წყალობით შევხარი ნუგეშის დღესა ახლანდელს, არამც და არამც ხაჯსიანს, გაყინულსა და უწინდელს, აქანამდის რაცა გვჭირდა, ჩამორჩენილს და ადრინდელს, გულით მწადა შევესწრო ვენახის მწკრივებს სვალინდელს.

სიცოცხლე დანაბადია, არსითა საკვირველია, ვითა აზრები მგონისა, ვითარცა რუსთაველია, ვინაც ხელთ იპყრო სახობო, ისიც ქვეყნისა მრთველია. (ვაზის ფესვებზეც წერია, ძველი და სანუკველია) ნოტბაშესხმული მთავრობა სამოთხის საძირკველია.

ჩემი ცხოვრების მანძილზე ბევრი ფიქრები ვაფასე, ზოგი ვადიდე, ვილხინე, ზოგიც კი ჩამოვაფასე, სტრიქონები წაიკითხე, წაღმით წწული შეაფასე, ლექსი თუკი ხიბლსა მოგგვრის, სიცოცხლეში დამაფასე.

გულგასანარად ვიხაროთ შაირებით და შენებით, აწ აღგვეწეროს ნატიფად ნაღვაწი ტკბილი ენებით, პაპის პაპათა მიზნებით, პატივითა და გენებით, შარა ვუშვეწოთ სამშობლოს დაუშრეტელი მშვენებით.

მეაზრება კიდევ მეტი ბაასობა ვაზთან, ქველთან, ფამსა ვბოვებ, წალამს ვიღებ საშაიროდ რუსთაველთან, აწ ფამია ვადარჩენის, ხმობა გვმართებს დიდგორ ველთან, პოემისა დედააზრი ზიარია ოქროს რთველთან.

ტკბილ მამულის ხმას უსმინე, სუნთქვა მისი თავად ნახე, წინაპრების ნაღვაწარი მთელი სიღრმით დაინახე, ნატურფალი ოქროდ ფასობს, შვილიშვილებს შეუნახე, საქართველოს ფესვის საზრდო გაფურჩქნელი დაგვანახე!

თამაზ ჰვლივიძე

P.S.

მკითხველს უმორჩილესად ვთხოვ, ორიოდ სიტყვით გამოხატოს თავისი აზრი ტელეფონზე 599-10-43-18. ჩემთვის უდიდესი მნიშვნელობა ექნება თქვენს შეფასებებს, რადგან ასეთივე ორიგინალურ საჩუქრებს ვუძღვნი ვაზსაც და მეფეთა მეფეს აღმაშენებელსაც.

ქართლის ჭირი ისევ მძლავრობს!

„მაჰროლავს და ტანში მზარავს“

ინტერვიუ „დავითიანის“ ავტორთან

რიზინაზო ველავ იწყება იმის შიშით, შინამტრეფი ვინმეს შემოვვისევენ და ნუ მიშლით, რჩევა ვთხოვო გურამიშვილს, ქართლის ჭირი რადგან მძლავრობს ისევე. წინაპართა საფლავები შეურაცხვეს, რადგან ბევრი გადარია ფულვებმა და ჩვენს თვალწინ აღმა ხნული დაღმა ფარცხეს, ოქრო-ვერცხლით სულეზაწყმედილებმა. – სანამ ვიცხოვრებთ მათთან დავითა?... ამის პასუხად მზანა დავითა: „დახვდა ევალი, მედ დასცა ნაცი!“ – აღრეც ითქვა და ჩვენებას არ ცვცლი!

მრძენო დავით, შენს ხსოვნასთან უკვე ბევრჯერ ჩავიჭენით, აღარა გვყავს კახაბერი, ჩამოგვეგრან თავზე ჭერი, მოგვიმრავლდა ქვეყნად ჭირი, საქმე გვჭირს არდასაჯერი, მრალს აქეთ გვედებს მოლაღატი, დიდი ხნის წინ დასაჯერი!..

შეწუხებულს და შეძრულს ამითი, მისივე ლექსით გვიჩვენებს დავითი: „კარგ ვაცს ვითარ დაუკარგო, რაც რომ სიკარაკე აქო? ავს ვაცს კარგი ვით უძებნო, თრმოს ჩამსვა, თავს დამარქო?“ რად შეწუხებ, ნერვები რად დაგეჭიმა, რატომ ითხოვ რჩევას უფრო დაღეჭილად; დასაჯერი დღემდეც უნდა დაგეჭიანათ!

ორი ქლეს

შეხეთ, შხამით ქვეყნის მგესლავ მიხო ბიჭს და ნიკა-ქლესას! რისხვის ხმა რომ შემოესმათ,

ნამეუფარ მათ „საცხას“, ცხრაფა ტყავი გააძვრესა, რადგან სჯერათ, იხსნით ესა და დამშეულ ხალხის კვენესა!

გაიღარავს!

ჯიში მოდვამს გაიღარებრ და მისთვისაც გაიღარებრ, თუ არ იქნა თუნდაც გაკვრით ცოდვილებზე ლაპარაკი და შეწყვიტავს ყველა მანდა გარყვნილობის პროპაგანდას!

დაუკა, ბიჭო, დაუკა!

მრავალთა გასაოცებლად ხან „ნაცვებთან“, ხან „ქოცვებთან“ „ლელოს“ თამაშობს მამუკა, ხან წინ გარბის და ხან უკან! ცდილობს, ვინწმუნოთ „მანტოთი“, და მისეული შატოთი, მაგნატოვანთა შატოთი, მუხრანბატონთა შატოთი თითქოს სისხლისმსმელს რა უკავს? მაგრამ ხალხს პირს ვინ აუკრავს, როცა წაართვა მას ლუკმა ხაზანაძიანთ მამუკამ? დაუკა, ბიჭო, დაუკა!

ქართაბენია?

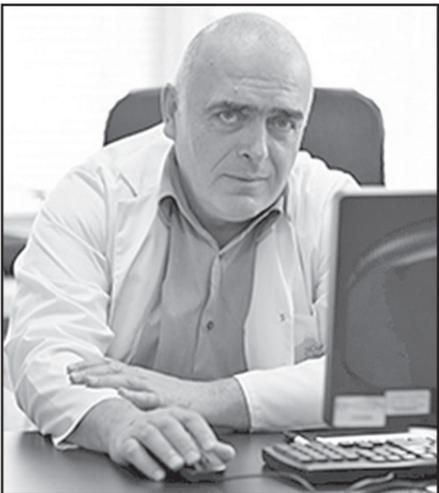
ასი ათასი მოკლეს მოწამე, სხვებაც აჩვენეს, სხვებაც მოწამლეს, აღარც სამასი ანაგველია, საფრთხე კი დღემდე არ დაგველია, რადგან მომხდურთან ერთად სეთური გვეზრძვის მკვლელობით, ბაზალეთურით! ღმერთო, გვადინსე კართან გენია, პარლამენტარულ კართა გენია, თორემ თბილისი კართაგენია! **ალექსანდრე შენგელია**

ქართული საღამო ავსტრიაში

ავსტრიაში საქართველოს საელჩოს თანაორგანიზებით და მხარდაჭერით, ვენის მუსიკისა და საშემსრულებლო ხელოვნების უნივერსიტეტში გაიმართა ქართული საღამო, რომელიც მიძღვნილია ამავე უნივერსიტეტის ხალხური და ეთნომუსიკის ფაკულტეტის სტუდენტების მიერ 2019 წლის ზაფხულში საქართველოში განხორციელებულ სასწავლო ვიზიტს. სასწავლო ვიზიტის ფარგლებში, სტუდენტებმა საქართველოს სხვადასხვა რეგიონში იმოგზაურეს და ადგილობრივი ფოლკლორის თავისებურებები შეისწავლეს. საქართველოსადმი მიძღვნილ საღამოზე სტუდენტებმა ქართული ხალხური სიმღერები შეასრულეს და ვრცელი პრეზენტაცია წარადგინეს ქართული ფოლკლორის შესახებ. სასწავლო ვიზიტის ფარგლებში, მათ აგრეთვე გადაიღეს დოკუმენტური ფილმი, რომელიც საქართველოში მოგზაურობის დროს შექმნილ შთაბეჭდილებებს გადმოსცემს. ქართულ საღამოზე დამსწრე საზოგადოებას მისასალმებელი სიტყვით მიმართა ავსტრიაში საქართველოს საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩმა, დავით დონუამ. ელჩმა მაღლობა გადაუხადა როგორც უნივერსიტეტის ხელმძღვანელობას, ასევე სტუდენტებს ავსტრიაში ქართული კულტურის პოპულარიზაციისთვის. თავის გამოსვლაში დავით დონუამ განსაკუთრებული ყურადღება გაამახვილა ქართულ მუსიკალურ ტრადიციებზე და ხაზი გაუსვა კულტურის სფეროში ავსტრიასა და საქართველოს შორის არსებულ თანამშრომლობას. სტუმრებს ასევე, სიტყვით მიმართეს ფოლკლორისა და ეთნომუსიკის ინსტიტუტის დირექტორმა ურსულა ჰემენტეკმა და უნივერსიტეტის პროფესორმა ულრიხ მორგენშტერნმა. ღონისძიებას ესწრებოდნენ ვენის კულტურისა და სამეცნიერო წრეების წარმომადგენლები, აგრეთვე, უნივერსიტეტის სხვადასხვა ფაკულტეტის სტუდენტები.

რას ყვება
ოკუპანტების
მიერ დაკავებული
ქვიშის თანამოსაკნე

„მოვიპოვეთ ვაჟა გაფრინდაშვილის ამბავი. მას ორი თვე უკვე შეუფარდეს სახელმწიფო საზღვრის შეგნებულად დარღვევისთვის. მან თქვა, რომ წინასწარ განზრახვით გააკეთა ეს და სამხრეთ ოსეთის საქართველოს ოკუპირებულ ტერიტორიაზე მიიწვეს. მან სწორედ ეს დაწერა განმარტებაში. დანარჩენი ყველაფერი ნორმალურადაა, მას არავინ ეხება. როგორც გავარკვევთ, კარგი და ცნობილი ექიმია, მაგრამ არ გვესმის, რას მიძვრებოდა პოლიტიკაში. მას, ალბათ, 2-3 კვირაში გამოუშვებენ, უფრო ადრე არ მგონია“, — ეს ინფორმაცია „რადიო თავისუფლებას“ ცხინვალში ბიბლიოთეკის ხელისუფლებასთან დაახლოებულმა კომპეტენტურმა წყარომ მიანოდა.

ვაჟა გაფრინდაშვილთან ერთად ცხინვალის იზოლაციაში 5 დღის განმავლობაში იმყოფებოდა სოფელ ბერშუეთის მცხოვრები შოთა ბიძინაშვილი. მისი მონათხრობით ირკვევა, რომ გაფრინდაშვილმა ეს ნაბიჯი პროტესტის ნიშნად შეგნებულად გადადგა და სურვილი აქვს, ცხინვალის ციხესა და იზოლაციაში პატიმრებისადმი მოპყრობა შეცვალოს.

ბიძინაშვილმა ცხინვალის იზოლაციაში 9 დღე გაატარა. იგი ბერშუეთის განაპირას საოკუპაციო ძალების წარმომადგენლებთან შელაპარაკებისა და ჩხუბის შემდეგ დააკავეს. ბიძინაშვილი მათ უმტკიცებდა, რომ საქართველოს ტერიტორიაზე უკანონოდ იმყოფებოდნენ. ამის შემდეგ თავში კონდახი მოხვდა. ცხინვალის იზოლაციაში ის თავის არეში დაზიანებებით მიიყვანეს. მისთვის არც ექიმი მიუყვანიათ და არც წა-

ქართველი ქვიშის
ვაჟა გაფრინდაშვილის
პირველი მიღწევა
— ცხინვალის
იზოლაციაში
პატიმრებს კვება
დაუნიშნეს

მალი მიუციათ. 9 ნოემბერს მასთან საკანში ექიმი ვაჟა გაფრინდაშვილი შეიყვანეს, რომელმაც ბიძინაშვილს თავზე სველი ნაჭრები დაადო და ზადრავს ეუბნებოდა, რომ 21-ე საუკუნეში პატიმრების მიმართ არაადაამიანური მოპყრობა დაუშვებელია.

ბიძინაშვილი საკანში თავს შეუძლოდ გრძნობდა, ღამით აცივებდა და ექიმი ვაჟა გაფრინდაშვილი მას საკუთარ ქურთუკს აფარებდა. თანასაკნელი პაციენტისთვის ცხელ ჩაის ითხოვდა, მაგრამ ამასაც არ აწვდიდნენ. ექიმის შესვლამდე პატიმრებს არც საჭმელს აძლევდნენ, მისი შესვლის შემდეგ კი ერთჯერადი კვება დანიშნეს — წინიზურა და მცირეოდენი პური. სხვა ექიმი თვალთ არ უნახავთ. ბიძინაშვილის გადმოცემით, ვაჟა ექიმი სულ ამბობდა, რომ საპატიმროში „ნათელი ჯვარი“ მუდმივად უნდა შედიოდეს და იზოლაციაში პირობები უნდა გაუმჯობესდეს. პატიმრების საკანი ნესტიან სარდაფში იყო. ბიძინაშვილი დარწმუნებულია, რომ ექიმს მალე გაათავისუფლებენ.

იტალიელმა იურისტებმა თუ ისე
ისიან იურისპრუდენცია, როგორც
მელოვმა ისტორიკოსმა, მაშინ?!

განოსილის საკითხში
სამხრეთ ოსეთის
ინტარესები საერთაშორისო
ინსტანსიებში უნახალოა,
იტალიელმა
წარმომადგენლებმა...

საბარტოველს დემოკრატიული რესპუბლიკის ხელისუფლების მიერ 1919-1920 წლებში სამხრეთ ოსეთის გენოციდის საკითხზე სამხრეთ ოსეთის რესპუბლიკის ხელმძღვანელების შესაბამისი მიმართვის შემთხვევაში ამ რესპუბლიკის ინტერესები საერთაშორისო ინსტანსიებში შესაძლოა, იტალიელმა იურისტებმა წარმოადგინონ, — ამის შესახებ რუსულ მედიას ცხინვალის ოკუპირებული რეგიონის დე ფაქტო საგარეო საქმეთა მინისტრმა დიმიტრი მედოვემ განუცხადა, რომელიც „ევროპული ტურნეს“ ფარგლებში ამჟამად იტალიურ ქალაქ მილანში იმყოფება.

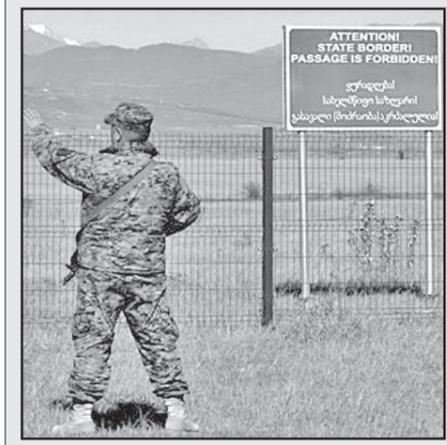
„მომავალ წელს მთელი ოსი ხალხი ამ ტრაგიკული მოვლენების მე-100 წლისთავს აღნიშნავს. ნეაპოლში ვიზიტის დროს ამასთან დაკავშირებით შეხვედრა გავმართე ადგილობრივი იურიდიული წრეების წარმომადგენლებთან, კერძოდ, საადვოკატო ბიურო Libonati & Libonati-ს ხელმძღვანელთან, პროფესორ ანტონიო ლიბონატისთან და იგი დამთანხმდა, განსახილველად შესაბამისი საბუთები მიიღოს ამ უკანასკნელთა საერთაშორისო სამართლის ნორმებთან შესაბამისობაში მოსყვანად. რამდენი დროც არ უნდა გავიდეს, ყოველთვის გვემხსოვრება ის დანაშაულები, რომლებსაც ქართველი ნაციონალ-მენშევიკები სწადიდონ სამხრეთ ოსეთის მშვიდობიანი მოსახლეობის მიმართ. ამჟამინდელი ქართული სახელმწი-

ფო პასუხისმგებელია ამ დანაშაულებზე, მით უფრო, რომ თავი აქვს გამოცხადებული 1918-1921 წლის რესპუბლიკის სამართალმემკვიდრედ. მთლიანობაში, 1920 წელს დაღუპული ოსების რაოდენობამ სამხრეთ ოსეთის მთელი მოსახლეობის დაახლოებით 10% შეადგინა. მსგავს დანაშაულებს სიძველის ვადა არ გააჩნიათ, — განაცხადა მედოვემ.

დე ფაქტო მინისტრის თქმით, პარასკევს იგი გეგმავს, მიმართოს ევროპარლამენტს თხოვნით, „განისილოს სამხრეთ ოსეთის რესპუბლიკის პარლამენტის მიმართვა საქართველოს მხრიდან 1920 წელს ოსი ხალხის გენოციდის თაობაზე“.

ცნობისთვის: ოსურმა დე ფაქტო პარლამენტმა ენ. გენოციდის აღიარების თხოვნით რუსეთის ფედერაციის პარლამენტს მიმართა, სადაც ამასთან დაკავშირებით მიმდინარე წლის სექტემბერში სამუშაო ჯგუფი შექმნეს. პრეზიდენტმა ვლადიმერ პუტინმა კი განაცხადა, რომ „კარგი იქნება, საქართველოს ამჟამინდელმა ხელმძღვანელობამ კარგად იცოდეს აფხაზეთისა და სამხრეთ ოსეთის ხალხებთან ურთიერთობის უძველესი ისტორია, თუ დღეს მათთან ურთიერთობების დარღვევები რება სურთ“...

სამხედრო ქვიშის და
გეოპოლიტიკის ერთმანეთისგან
ვერ ანსხვავებენ...

ოკუპირებული ცხინვალის ე.წ. სახელმწიფო უსაფრთხოების კომიტეტი აცხადებენ, რომ ე.წ. საზღვრის „უკანონო გადაკვეთის“ გახშირებული შემთხვევები სოფელ წნელიდან საქართველოს ხელისუფლების მიერ პოლიციის პოსტის დაღმას უკავშირდება და „ერთი ჰიბრიდული ოპერაციის ელემენტებს“ წარმოადგენს. „აღნიშნული მიზეზით ვ. გაფრინდაშვილისა და მისი კურატორების პროვოკაციულ ქმედებებზე სამხრეთ ოსეთის პასუხი იქნება მხოლოდ სამართლებრივი და მიმართული იქნება დაძაბულობის რეციდივისა და ესკალაციის დაუშვებლობისკენ, ასევე სამხრეთ ოსეთის რესპუბლიკის სუვერენიტეტის, დამოუკიდებლობისა და ტერიტორიული მთლიანობის დაცვისკენ“, — ნათქვამია სეპარატისტული რეჟიმის განცხადებაში.

ოკუპირებული ცხინვალის ე.წ. სახელმწიფო უსაფრთხოების კომიტეტი აცხადებს, რომ დაკავებული ექიმი ვაჟა გაფრინდაშვილი 2008 წლის აგვისტოს მოვლენებში აქტიურად მონაწილეობდა, როგორც სამხედრო ექიმი.

„არსებული მონაცემებით, ის საქართველოს შეიარაღებული ძალების სამხედრო-სამედიცინო სამსახურის თადარიგის კაპიტანია, რომელიც როგორც სამხედრო ექიმი, აქტიურ მონაწილეობას იღებდა 2008 წლის აგვისტოს მოვლენებში“, — ნათქვამია ე.წ. სახელმწიფო უსაფრთხოების კომიტეტის პრესამსახურის განცხადებაში. საოკუპაციო რეჟიმის ცნობით, 9 ნოემბერს ვაჟა გაფრინდაშვილი ჩავიდა სოფელ საკორინთლოში, რის შემდეგაც, ოკუპირებულ სამხრეთ ოსეთში გადავიდა.

„ზოგადად ჩვენ მივიჩნევთ, რომ უკრაინაში მოხდეს მონიტორინგს უნდა“, — განაცხადა ჰოლმსმა. ამასთან ერთად, დიპლომატი ამბობს, ტრამპი საკმაოდ ხმაბლად საუბრობდა, რის გამოც ევროკავშირში აშშ-ის ელჩს ტელეფონის ყურმილი შორს დაჭრავს კი მოუწია და შესაბამისად არსებობს საფრთხე, რომ ტრამპის საუბარი რესტორანში მყოფ სხვა ადამიანებსაც გაეგოთ. ჰოლმისის თქმით, ტრამპმა სონდელანდს ჰკითხა, აპირებდა თუ არა უკრაინის პრეზიდენტი ვლადიმერ ზელენსკი ბაიდენის წინააღმდეგ გამოძიების დაწყებას, რაზეც სონდელანდმა უპასუხა, რომ „უკრაინის პრეზიდენტი გააკეთებს ყველაფერს, რასაც ტრამპი ითხოვს“. როგორც დევიდ ჰოლმსი ამბობს, ტრამპის ამ სატელეფონო ზარის შესახებ მან ინფორმაცია ხელმძღვანელობას მაშინვე მიანოდა.

რუსეთი ყველაფერს უსმენს...

სახელმწიფო დეპარტამენტის თანამშრომელი დევიდ ჰოლმსი აცხადებს, რომ დონალდ ტრამპისა და ევროკავშირში აშშ-ის ელჩის სატელეფონო საუბარს, საგარეუდოდ, რუსეთი უსმენდა. ეს განცხადება დევიდ ჰოლმსმა კონგრესში გამართულ დასურულ მოსმენაზე გააკეთა. ჰოლმისის ამ ჩვენების სტენოგრამა 18 ნოემბერს გამოქვეყნდა.

ჰოლმსი ამბობს, რომ დონალდ ტრამპმა ევროკავშირში აშშ-ის ელჩ გორდონ სონდელანდს მაშინ დაურეკა, როდესაც ეს უკანასკნელი კიევის ერთ-ერთ რესტორანში იმყოფებოდა. მისივე თქმით, ამ საუბრის დროს აშშ-ის პრეზიდენტი ჯო ბაიდენის შვილის წინააღმდეგ გამოძიების საკითხით დაინტერესდა. ჰოლმისის თქმით, უკრაინაში მოქმედი სამი მობილური ქსელიდან ორი რუსულ კომპანიებს ეკუთვნის.

„ზოგადად ჩვენ მივიჩნევთ, რომ უკრაინაში მოხდეს მონიტორინგს უნდა“, — განაცხადა ჰოლმსმა. ამასთან ერთად, დიპლომატი ამბობს, ტრამპი საკმაოდ ხმაბლად საუბრობდა, რის გამოც ევროკავშირში აშშ-ის ელჩს ტელეფონის ყურმილი შორს დაჭრავს კი მოუწია და შესაბამისად არსებობს საფრთხე, რომ ტრამპის საუბარი რესტორანში მყოფ სხვა ადამიანებსაც გაეგოთ. ჰოლმისის თქმით, ტრამპმა სონდელანდს ჰკითხა, აპირებდა თუ არა უკრაინის პრეზიდენტი ვლადიმერ ზელენსკი ბაიდენის წინააღმდეგ გამოძიების დაწყებას, რაზეც სონდელანდმა უპასუხა, რომ „უკრაინის პრეზიდენტი გააკეთებს ყველაფერს, რასაც ტრამპი ითხოვს“. როგორც დევიდ ჰოლმსი ამბობს, ტრამპის ამ სატელეფონო ზარის შესახებ მან ინფორმაცია ხელმძღვანელობას მაშინვე მიანოდა.

თურქეთში დაკავებული ბრძელბა

თურქეთში 133 სამხედრო პირის დაკავების ორდერი გასცეს. ისინი ფეთქულაშ გიულენის ორგანიზაციასთან კავშირში არიან ეჭვმიტანილები, რომელსაც თურქეთის ხელისუფლება 2016 წლის სამხედრო გადატრიალების მცდელობაში ადანაშაულებს.

პოლიციის რეიდი იზმირის პროვინციაში ჩატარდა. სამხედრო გადატრიალების მცდელობიდან სამი წლის შემდეგ, დაკავებულია 77 ათასი ადამიანი, 150 ათასზე მეტი სახელმწიფო მოხელე კი სამსახურებიდან გაათავისუფლეს, რის გამოც ანკარას საერთაშორისო საზოგადოება მეტად აკრიტიკებს.

11 000-ზე მეტი მეცნიერისგან შემდგარი ალიანსი ხელს აწერს და ავრცელებს მნიშვნელოვან შედეგებს მთელი მსოფლიოსთვის – თუ სწრაფად, საფუძვლიანად და ხანგრძლივად არ შევცვლით ჩვენს ცხოვრებას, ისინი წერენ, რომ სულ მალე დადგება „კაცობრიობის ჯერ არნახული ვარაზი“.

უკვე 40 წელიწადზე მეტია, მეცნიერები მსოფლიოს კლიმატის მოახლოებული კრიზისის შესახებ აფრთხილებდნენ. მათი ყვირილი ძალიან მცირე ყურადღებას იქცევდა და კიდევ უფრო მცირე ცვლილებები მოსდევდა.

ახლა კი, გლობალური განგაშის აგონიაში მათი შორსმჭვრეტელი ექო თანდათან მისუსტდა, მაგრამ მეცნიერებს სხვა არჩევანი არ აქვთ გარდა იმისა, რომ კიდევ ერთხელ სცადონ.

„მეცნიერებს მორალური ვალდებულება აქვთ, რომ კაცობრიობა ნებისმიერი დიდი საფრთხის შესახებ გააფრთხილოს. ჩვენ ხელთ არსებული მონაცემებით აშკარაა, რომ ვდგავართ კლიმატური საგანგებო მდგომარეობის წინაშე“, – ამბობს სიდნეის უნივერსიტეტის გარემოს მეცნიერი თომას ნიუსამი. ერთ-ერთი ყველაზე განხილვადი კლიმატური დოკუმენტის გამოქვეყნებიდან ორი წლის შემდეგ, რომელსაც ხელს აწერდა მეცნიერთა ყველა დროის ყველაზე დიდი საერთაშორისო ჯგუფი, ნიუსამი და მისი კოლეგები მსოფლიოს კიდევ ერთ სასწრაფო საფრთხილებას უგზავნიან. მათი დოკუმენტი გარემოსდაცვითი შეშფოთების ბოლოდროინდელი გლობალური ტალღით არის შეგულიანებული და ეყრდნობა ბოლო 40 წლის განმავლობაში დაგროვებულ, საზოგადოებისთვის ხელმისაწვდომ მონაცემებს ენერჯის მოხმარების, ზედაპირის ტემპერატურის, მოსახლეობის, ტყის ჩეხვის, პოლარული ყინულის, ნაყოფიერების მაჩვენებლების და, რა თქმა უნდა, ნახშირბადის გამოყოფის შესახებ.

დოკუმენტს ხელი უკვე 11 000-ზე მეტმა მეცნიერმა მოაწერა; ამ მაჩვენებლით ჩამორჩება მხოლოდ წინა დოკუმენტს, რომელსაც 15 ათასზე მეტი მეცნიერი აწერდა ხელს 150-ზე მეტი ქვეყნიდან.

„კლიმატის კრიზისი უკვე დადგა და იმაზე სწრაფად ჩქარდება, ვიდრე მეცნიერთა უმეტესობა ელოდა. ის უფრო სასტიკია, ვიდრე მისალოდნელი იყო, საფრთხის ქვეშ აყენებს ბუნებრივ ეკოსისტემებსა და კაცობრიობის ბედს“, – წერენ ავტორები.

დასკვნებში ახალი არაფერია, მაგრამ ცდილობენ წარმოაჩინონ ძირითადი პრობლემები და მათი გადაჭრის გზები, მაგალითად, ხორციის ალმავალი წარმოება, ხეების დანაკარგი, შობადობის მაჩვენებლები და ნახშირბადის გამოყოფა. დღეისათვის მსოფლიოს მოსახლეობა წელიწადში დაახლოებით 80 მილიონით იზრდება და ამაზონის ტყის ჩეხვა დღითი დღე უფრო სასტიკი ხდება.

ორგანიზაციის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ეკოლოგის უილიამ რიპლის განცხადებით, მიუხედავად 40 წლის განმავლობაში მიმდინარე მნიშვნელოვანი მოლაპარაკებებისა, ბიზნესის კეთება მაინც იმავნაირად გრძელდება და ამ კრიზისის აღმოფხვრაში მნიშვნელოვანი ჩაჯვარდება. ავტორ-

კაცობრიობას ჯერ არნახული პარაში ელოდება

სისტემების მდგრადობისკენ, ადამიანთა კეთილდღეობა კი გავაუმჯობესოთ საბაზისო საჭიროებების პრიორიტეტიზაციითა და უთანასწორობის შემცირებით“, – წერენ მეცნიერები.

თა განცხადებით, კლიმატის კრიზისის ყველაზე უარესი შედეგების შესაჩერებლად საჭიროა, ეს ტენდენციები უკუუქცეოთ და დარჩენილი ნიადაგის სანავაზის მარაგი მინაშვივ დაავტოვოთ.

მის სანაცვლოდ კი აუცილებელია, შევქმნათ განახლებადი და ნახშირბადის შთანთქმელი ტექნოლოგიები, გადავიდეთ უფრო მცენარეულ საკვებზე, ყველა ადამიანისთვის იყოს ხელმისაწვდომი ოჯახის დაგეგმვის სერვისები, განსაკუთრებით კი გოგონებისა და ახალგაზრდა ქალებისთვის. ავტორები აღიარებენ, რომ მდიდარი ქვეყნები ამ ცვლილებებში გზას აუცილებლად გაიკვალავენ, მაგრამ, თუ მსოფლიოს ნამდვილად სურს ნულოვანი ნახშირბადის მომავალი, უმნიშვნელოვანესია, რომ ისინი ღარიბ ქვეყნებსაც დაეხმარონ.

ავტორთა გათვლით, მხოლოდ ამ „ბუნებრივი გამოსავლებით“ შეგვიძლია, შევასრულოთ პარიზის შეთანხმების ამბიციითა შესაძლებელი.

„საჭიროა, ჩვენ უარი ვთქვათ მთლიანი შიდა პროდუქტის ზრდის მიზნებზე და მთელი ძალისხმევა მივმართოთ ეკო-

ბოლო პერიოდში ყველაფერი თითქოს იმედისმომცემი მიმართულებით მიდის. გასულ ათწლეულში 300 პროცენტით გაიზარდა მზისა და ქარის ენერჯის გამოყენება. ნიადაგის სანავაზის დივესტიცია (აქტივები) 7 ტრილიონ აშშ დოლარამდე დავიდა, ნახშირბადის გამოყოფის შემცირება კი კომპანიებში ნელ-ნელა პოპულარული ხდება.

არ უნდა დაგვავიწყდეს კლიმატის მიმართულებით ბოლო დროს სულ უფრო აქტიურად გადადგმული სასიკეთო ნაბიჯები ინდივიდუალური პირების, კორპორაციებისა და ქვეყნების მხრიდან.

ავტორთა განცხადებით, გასაკეთებელი ჯერ კიდევ ძალიან ბევრია, თუკი ნამდვილად გვსურს, თავიდან ავიცილოთ შეუქცევადი, კატასტროფული მომენტი, რომლის იქით დედამინა ცხელი საბურთი გახდება და ჩვენს კონტროლს მიღმა აღმოჩნდება.

კვლევა უფროალ BioScience-ში გამოქვეყნდა. მომზადებულია scimex.org-ისა და scienceAlert-ის მიხედვით.

ბრენლანდიმ ცნობილია თავისი მყინვარებით, მაგრამ კუნძულის ყინულოვანმა საფარმა წარმოუდგენელი სისწრაფით დაინყო დნობა. გრენლანდიის ამ მაჩვენებლით დნობას მეცნიერები უახლოესი 50 წლის განმავლობაში არ პროგნოზირებდნენ. ივლისის ბოლო კვირაში ყინულის დნობამ მიაღწია მაჩვენებელს, რომელსაც კლიმატის მოდელით ყველაზე უკეთეს შემთხვევაში 2070 წლისთვის პროგნოზირებდა.

2019 წლის 1 აგვისტოს გრენლანდიის მყინვარულმა საფარმა 12,5 მილიარდი ტონა ყინული დაკარგა, გაცილებით მეტი, ვიდრე წებისმიერ სხვა დღეს მას შემდეგ, რაც 1950 წლიდან მეცნიერებმა ამ მაჩვენებლის აღრიცხვა დაიწყეს.

დნობის დრამატული მაჩვენებელი იმაზე მიუთითებს, რომ გრენლანდიის მყინვარული საფარი უახლოვდება წერტილს, რომლის იქითაც მყინვარული საფარი გარდაუვალი გაქრობისთვის არის განწირული. თუკი ეს მოხდა, ზღვის დონის აწევის გამო, წყალქვეშ მოექცევა მსოფლიოს მრავალი სანაპირო ქალაქი.

ყინულის დნობა გრძელდება და მეცნიერთა მრავალი პროგნოზი იმაზე ადრე მოდის სისრულეში, ვიდრე ისინი ამას ელოდებოდნენ.

55 მილიარდი ტონა წყალი 5 წელიწადში

ბრძენობაში დნობის სეზონი ყოველ წელს ივნისში იწყება და აგვისტოში მთავრდება, პიკს კი ივლისში აღწევს. თუმცა, წლიდან წელიწადის მასშტაბით მართლაც განსაკუთრებული იყო. 30 ივლისიდან 3 აგვისტოს ჩათვლით დნობის პროცესი მიმდინარეობდა კუნძულის ზედაპირის 90 პროცენტზე და ამ 5 დღეში ოკეანეში ჩავიდა 55 მილიარდი ტონა წყალი.

ეს კი საკმარისია, რათა ფლორიდის შტატი თითქმის 13 სმ სიმაღლის წყლით დაიფაროს.

დნობის რეკორდული მაჩვენებელი დაფიქსირდა 2012 წელსაც, როდესაც გრენლანდიის თითქმის მთლიანმა მყინვარულმა საფარმა დაიწყო დნობა, პირველად ისტორი-

გრენლანდიის დნობას 2070 წლამდე არ ელოდნენ

ამი მას შემდეგ, რაც მეცნიერები ამას აღრიცხავდნენ. CNN-ის ცნობით, წელს ყინულმა დნობა 2012 წელთან შედარებით 3 კვირით ადრე დაიწყო.

აღსანიშნავია, რომ 2019 წლის ივლისი ყველაზე ცხელი თვე იყო კაცობრიობის აღრიცხულ ისტორიაში. ძლიერმა სიცხემ ჯერ ევროპას, შემდეგ კი გრენლანდიას გადაუარა. ზღვის დონიდან უფრო დაბლა განთავსებულმა ყინულმა დნობა და ტბორების წარმოქმნა დაიწყო. შედარებით მუქი შეფერილობის გამო, ტბორები უფრო მეტ მზის სინათლეს შთანთქავდნენ, რაც თავის მხრივ ტბის მიმდებარე კიდევ უფრო მეტ ყინულს ადნობდა.

ანალოგიურად, დნობის საშუალოზე მაღალი მაჩვენებელი დაფიქსირდა შვეიცარიაშიც – ივნის-ივლისის პაპანაქების დროს მყინვარებმა იქ 800 მილიონი ტონა ყინული დაკარგა. ზღვის ყინულის დნობის მაჩვენებელი ივლისში ასევე რეკორდული იყო ალასკაშიც.

დნობა არ ასცდა მრავალწლოვან მზრალობასაც – გაყინულ ნიადაგს, რომელიც დნობისას ძალიან დიდი ოდენობით სათბურის აირებს გამოყოფს. ეს პროცესიც იმაზე სწრაფად მოხდა, ვიდრე მეცნიერები პროგნოზირებდნენ. სათბურის აირების გამოყოფა პლანეტას უფრო სწრაფად ათბობს, რაც თავის მხრივ, ყინულის დნობას აჩქარებს.

გასული თვე შეიძლება, გრენლანდიისთვის მართლაც ანომალია იყო, მაგრამ 2070 წლისთვის ეს ახალი ნორმა გახდება, თუკი ადამიანები არ შევამცირებთ სათბურის აირების გამოყოფას. ამაზე მიუთითებს ბელგიის ლიეჟის უნივერსიტეტის კლიმატოლო-

გის ქსავიე ფეტვიისის მიერ შექმნილი კლიმატური მოდელი.

გრენლანდიის ყინულის დნობა ზღვის დონე უკვე 1,27 სანტიმეტრით ასწია. ამრიგად გამოქვეყნებული კვლევის მიხედვით, ამის ნახევარი გასულ რვა წელზე მოდის.

ამ მაჩვენებლით, დანისის მთლიანი მყინვარული საფარი 1000 წელში გადნება და გამოიწვევს ზღვის დონის 27 მეტრით აწევას. დანისის მეტეოროლოგიური ინსტიტუტის კლიმატოლოგი, რუთ მოტარამი ასეთ ქრონოლოგიას ეჭვის თვლით უყურებს. მისი თქმით, ტემპერატურის 1,5-2 გრადუსით მომატების შემთხვევაში დადგება წერტილი, რომლის იქით, გრენლანდიის მყინვარული საფარის შენარჩუნება უკვე შეუძლებელი იქნება.

მისში გამოქვეყნებული კვლევის მიხედვით, გრენლანდიამ ამ წერტილს უკვე მიაღწია. გრენლანდიაში თბილ ციკლებში დნობას ყოველთვის ახალანსება ცივ ციკლებში წარმოქმნილი ახალი ყინული, მაგრამ ახლა ყველაფერი შეიცვალა – თბილ ციკლებში ყინული დნება, ცივ ციკლებში კი დნობა უბრალოდ პაუზდება. შესაბამისად, ყინულის დანაკარგების აღდგენა შეუძლებელი ხდება.

ყინის სანაპირო არქაივი

ყინულის დნობის გამოწვევი მზრალი, თბილი ამინდი გრენლანდიაში ასევე განაპირობებს ტყის ხანძრების გაჩენას.

ხელოვნურმა თანამგზავრებმა სისიმიუტის ზონაში ხანძარი პირველად 10 ივლისს

შენიშნეს. ამ დროს ამ რეგიონში ტემპერატურა 20 გრადუსი ცელსიუსი იყო, რაც 10 გრადუსით მაღალია ნორმალურ მაჩვენებელზე. მსგავსი ხანძარი ამ რეგიონში 2017 წელსაც გაჩნდა, რომელი ორი კვირის განმავლობაში მძვინვარებდა.

უპრეცედენტო ტყის ხანძრები ამ ზაფხულს მთელი არქტიკის მასშტაბით გაჩნდა. შედეგად, მხოლოდ ივლისში, ატმოსფეროში გამოიყო 50 მეგატონა ნახშირორჟანი. ევროპის ატმოსფერული მონიტორინგის ცენტრ „კოპერნიკის“ მონაცემებით, ივნისისა და ივლისის 6 კვირაში არქტიკაში დაფიქსირდა 100-ზე მეტი ძლიერი და ხანგრძლივი ხანძარი.

გრენლანდიის მყინვარულ საფარზე ასევე დაილევა ციმბირისა და ალასკის ტყის ხანძრების ჭვარტლი, რამაც გააძაბა კუნძულის ზედაპირი და გამოიწვია უფრო მეტი სინათლის შთანთქმა, რაც თავის მხრივ, სწრაფ დნობას იწვევს.

არქაივის რეკორდი კლიმატის მონიტორინგის მიმართ განსაკუთრებით მზრალია

ბრძენობაში მსოფლიოს საშუალო მაჩვენებელზე თითქმის ორჯერ სწრაფად დნება. დნობის პროცესი აჩქარებულია დედამიწის მეორე მხარეს, ანტარტიდაზეც. გასული ათი წლის განმავლობაში, კონტინენტი ყოველწლიურად 252 მილიარდ ყინულს კარგავდა. რაც შეეხება გრენლანდიას, კუნძული წელიწადში 286 მილიარდ ტონა ყინულს კარგავს.

ანტარტიკისა და გრენლანდიის მყინვარულ საფარში თავმოყრილია მსოფლიოს მტკნარი წყლის მარაგის 99 პროცენტი. მათი გადნობის შემთხვევაში, მთლიანად გაუჩინარდება მაგალითად, ფლორიდის შტატი.

Natural Geographic-ის მიერ შექმნილი რუკის თანახმად, ასევე წყლის ქვეშ მოექცევა ისეთი ქალაქები, როგორებიცაა ამსტერდამი, სტოკჰოლმი, ბუენოს-აირესი, დაკარი, კანკუნი და ა. შ.

მომზადებულია Business Insider-ის მიხედვით

კალოსნობა

ლაზა ტალახაძის პით-თრიაქი

ლაზა ტალახაძემ თურქეთში გამართულ სამგზის ოლიმპიურ ჩემპიონ ნაიმ სულეიმანოღლუს მემორიალზე სამი ოქროს მედალი მოიგო. აღსანიშნავია, რომ ტურნირზე პარალელურად ტოკიოს ოლიმპიადის სალიცენზიო ქულებიც თამაშდებოდა. ტალახაძემ ატაცში 208 კგ დააფიქსირა,

აკვრაში 242 კგ-ს გაუმკლავდა, ხოლო ორჭიდის ჯამში 450 კგ დაუგროვდა და სამივე დისციპლინაში უზადლო გახლდათ. დაეძინა, რომ ქართველმა მძიმეწონოსანმა საკუთარ აქტივს ოლიმპიური თამაშების სალიცენზიო ქულებიც შეჰმატა.

კობა კოხანიაძე

ინტერნეტიდან

პოლონეთის სახელით

თამამად შეგვიძლია ვთქვათ, რომ ვარშავაში მონარნარე ტურფათა შორის მოდელი ვერონიკა იაკუბოვსკა ერთ-ერთი უპირველესთაგანია და სწორედ ეს გამორჩეულობა გახდა იმის მიზეზი, რომ ეს მშვენიერი ასული 2017 წელს სილამაზის დამფასებელმა ხალხმა „მის პოლონეთად“ დაასახელა.

ამ ბოლო დროს ეს საამო ბანოვანი ეროვნული საფეხბურთო ნაკრების თილისმის წოდების მფლობელობაზეც დებს თავს და ამ ტიტულს არაერთი თანამემამულე ურნალისტი უკვე მის ნადავლად თვლის, მით უმეტეს, რომ ეს ნოდება დიდ და სულისშემსუთველ კონკურენციაშია მოპოვებული.

რაც შეეხება იაკუბოვსკას ქალის ამჟამინდელ სამოდელო კარიერას, ჯერ ისევე პოლონეთში მოღვაწეობს, თუმცა, თვალი საფრანგეთისა და იტალიისკენ უჭირავს, მით უმეტეს, რომ აღნიშნულ ქვეყნებში აქამდე არაერთი წარმატებული ჩვენება ჰქონია და, ვაცმა რომ თქვას, გზა დასავლეთიკენ უკვე ხსნილი აქვს.

მანუჩარ ბიორბაძე

ოლიმპიზმი

თომას ბახი დაკარს სტუმრობდა

საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის (IOC) პრეზიდენტი თომას ბახი 2022 წლის ზაფხულის ახალგაზრდული ოლიმპიური თამაშების დედაქალაქ დაკარს სტუმრობდა.

ოლიმპიური მოძრაობის ხელმძღვანელი მომავალ მულტისპორტულ ასპარეზობათა არენების მზადებას გაეცნო, მათ შორის, მოინახულა დაკარის 50-მეტრიანი საცურაო აუზი და საწყლოსნო ცენტრი, ასევე დაათვალიერა ურბანული სპორტის ცენტრი.

თომას ბახი შეხვდა დაკარის ახალგაზრდობას და ტაეკვონდოში, ფარიკაობასა და კარატეში გამართულ საჩვენებელ ას-

პარეზობებშიც მიიღო მონაწილეობა. გარდა ამისა, დაკარის პრეზიდენტის სასახლეში ქვეყნის მეთაურმა მაკი სალიმ IOC-ის თავკაცს გადასცა სენეგალის ერთ-ერთი უმაღლესი ჯილდო Ordre National du Lion-ის („ლომის ეროვნული ორდენი“).

IOC-ის პრეზიდენტს უმასპინძლეს სენეგალის ოლიმპიური კომიტეტის შტაბბინაშიც.

აღსანიშნავია, რომ დაკარში ახალგაზრდული ოლიმპიური თამაშები პირველი ოლიმპიური ღონისძიება იქნება, რომელსაც აფრიკის კონტინენტი მიიღებს.

ბაჰან დოლიძე

პირველი

საუკუნის თანატოლი

პი გვესმის სოლმე, ისტორია ხანდახან უსამართლობებსაც ასახავსო, მაგრამ, საბედნიეროდ, ჭეშმარიტების მემბრანაა.

მოვლენათა ლოგიკური განვითარების დასტურად უნდა მივიჩნიოთ ის ფაქტი, სწორედ გაერთიანებული საქართველოს ძველ სატახტოში რომ მოღვაწეობდა სამამულო კალათბურთის დიდი რეფორმატორი სულიყო თორთლაძე, რომელმაც რიონის ნაპირებზე გაშენებული კომპანია, „სავარდო და სამაისო ქუთაისი“ ვარსკვლავთა ნამდვილ სამჭედლოდ აქცია.

რამდენი ნიჭიერი მწვრთნელი ვიცით, საკუთარი ტაქტიკური სქემებით რომ უცდია სპორტულ სამყაროში თავის დამკვიდრება, მაგრამ შეგირდებს მათი ამაგი წყალში ჩაუყრიათ.

განუშეორებელ მოძღვარს მრევლშიც გაუმართლა – მართლაც უფლის წყალობას უნდა მივანეროთ, მის ქურაში თვითნაბადი ტალანტები საკანდელიძე, ქორქია, დერიუგინი, დარსაძე და გრძელიძე რომ გამოიწვრთნენ (სხვებზე აღარაფერს ვამბობთ). ასეთი სასტარტო ხუთეულით, დაგვეთანხმებით, ნებისმიერი „დერჟავა“ იამაყებდა.

დღეს ჩვენს ლეგენდარულ მარადიულ თანამედროვეს, თაობათა ნოვატორ დამფრთიანებელს 100 წელი შეუსრულდებოდა. მან სიცოცხლეშივე დაიდგა უკვდავების ჯილა, ამიტომაც ვეუბნებით – ქართულ კალათბურთს დღესაც თქვენ ასულდგმულებთ.

მადლობა ამისთვის!

ვიტალი ჯაფარიძე

ფეხბურთი

ქვა აღმართში დაბრუნდეს

საბარტოველს 21-წლამდელთა ნაკრებმა ევროპის ჩემპიონატის საკვალიფიკაციო ეტაპი ლისტენშტაინთან და აზერბაიჯანთან მოპოვებული გამარჯვებებით დაიწყო, მაგრამ შემდეგ ზედიზედ სამი დასაწინა მარცხი იწვნია, მათ შორის ორი – ამ დღეებში და მორიგ რაუნდში გასვლის შანსი თითქმის დაკარგა.

განსაკუთრებით საინფარქტოდ შეგვიძლია მივიჩნიოთ ქალაქ ნანსიში ჯგუფის გამოკვეთილ ფავორიტ საფრანგეთთან ავსტრიელ მსაჯ იაგერის საკონტროლო გასროლით წაგებული მატჩი – 2:3.

აღსანიშნავია, რომ გია ცეცაძის გუნდმა მასპინძლებს კოხრეიძისა და კვარაცხელიას ძალისხმევით 0:2 ამოუქაჩა და ანგარიში გაათანაბრა, მაგრამ მე-3 დამატებულ წუთზე ერთობ სადავო პენალტით დაისაჯა და აქტივს ვერაფერი შეჰმატა.

სამწუხაროდ, ასეთმა დიდმა ფსიქოლოგიურმა დარტყმამ, ფიზიკურზე რომ არაფერი ვთქვათ, მნიშვნელოვანწილად განაპირობა სლოვაკეთის ქალაქ ნიტრაში განვითარებული მოვლენების ანალოგიური სიუჟეტიც, სადაც ნითელ-ყვითელი ბარათებით დახუნძლული და ჯგუფური ჩხუბით დასრულებული ბრძოლა კვლავ 2:3 წავეგეთ.

მართალია, ამჯერად დავითაშვილი დაგვემატა და კუციამ მალის ფილიგრანული გადა-

ცემით დებიუტშივე დაგვანინაურა, მაგრამ ტაიმის მიწურულს ლოროშვილმა დაგვალაღატა, რომელმაც მეტოქესთან ძალისმიერი დუელი დათმო და აღბანულ არბიტრ ჰამიტოს თავი მიწდერიდან გააძევებინა.

აქედან მოყოლებული, თამაშის სადავეები ხელიდან გაგვექცა, სავალალო დასასრულის დაწინაურებამ მიზეზებზე კი ზემოთ უკვე ვისაუბრეთ.

დასკვნის სახით დავძენთ, რომ კარგი იქნება, თუ აღსაზრდელებს პირად მაგალითს თვით ახალგაზრდა „ჯვაროსანთა“ უდავოდ ნიჭიერი, მაგრამ ზედმეტად ემოციური აღმზრდელი უწვენებს, რომელმაც ნერვები ველარ მოთოკა და მუსტიკრივის პროვოცირება მოახდინა.

გიორგი შოთაძე

არდავიწყება

პრუდიკაბული პიროვნების სსოვნას

საქართველოს საზოგადოებამ, სახელმწიფო უშიშროების, შინაგან საქმეთა სამინისტროს და ვეტერანთა მოძრაობის მრავალრიცხოვანმა კოლექტივმა უდიდესი დანაკლისი განიცადა. გარდაიცვალა ცნობილი სახელმწიფო და საზოგადო მოღვაწე ბიორბი ხაზარაძე.

წლების განმავლობაში იმყოფებოდა რა პარტიული, სახელმწიფო და ძალოვანი სტრუქტურების მაღალ თანამდებობებზე, გიორგი ხაზარაძემ გამოავლინა დიდი ორგანიზატორული ნიჭი, უდიდესი პასუხისმგებლობა და ახალგაზრდა, პროფესიული კადრების აღზრდა-ჩამოყალიბების საქმეში დაუშრეტელი ენერჯია. სამაგალითოდ მართო ის კმარა რომ მან მოსკოვის საერთაშორისო დიპლომატიური ინსტიტუტის სტუდენტებისათვის განკუთვნილი პროგრამისა და ქართული მრავალსაუკუნოვანი ტრადიციული, კულტურული, ესთეტიკური აღზრდის მეთოდების მიხედვით შეადგენა ნაშრომი „ქვეყნის ეტიკეტი ყველასათვის“, რომელშიც ის ოცნებობდა რომ ყოველი ქართველი ბავშვი უნდა აღიზარდოს გონებრივი, ზნეობრივი, ესთეტიკური, შრომითი, ფიზიკური და ეროვნული პატიოსნით, რასაც დიდი მნიშვნელობა აქვს საზოგადოებაში დამკვიდრებული ქცევის წესების გათვითცნობიერებისთვის.

გიორგი ხაზარაძე თავის საქმიანობაში უდიდეს ყურადღებას უთმობდა აღმშენებლობით და საქველმოქმედო საქმიანობას.

მის მშობლიურ სამტრედიის რაიონში, განსაკუთრებით ცნობილ სოფელ ბაშში არ ყოფილა არც ერთი პატარა თუ დიდი საქმე, რომელშიც მას თავისი პირადი და გამორჩეული წვლილი არ შეეტანა.

მრავალწლიანი ნაყოფიერი საქმიანობისთვის მას მინიჭებული ჰქონდა შინაგან საქმეთა სამინისტროს დამსახურებული მუშაკის და დამსახურებული ინჟინრის საპატიო წოდებები, დაჯილდოებული იყო მთავრობის ჯილდოებით, ვახტანგ გორგასლისა და ღირსების ორდენებით.

გიორგი ხაზარაძე გამოირჩეოდა როგორც ნამდვილი ქართული ოჯახის შემქმნელი რაინდი, ღირსეული შვილების აღმზრდელი და მოსიყვარული ბაბუა.

უფალს ვთხოვთ, ნათელში ამყოფოს მისი სული.

ჯემალ ბახოქიძე, ვახტანგ გვარამია, ზურაბ ჩხაიძე, თემურ მურაღულია, ვასილ ღვინთაია, შოთა ასათიანი, გერმანი თალაქვაძე, ჯუმბერ სურმავე, ბრიზა შონია, ილია შონია, ალექს მძაპარიძე, ტიტო ლეფსაია, გურამ ახალაია, ლევან კენჭაძე, სოსო კოხაშვიძე, თეიმურაზ ბაბუნაშვილი, ნოდარ ჭითანაშვილი, თორნიკე ავაქიძე, იუზა ყაჭიშვილი.

სანთელი

საქართველოს ბიზნესის მეცნიერებათა აკადემია ღრმა მწუხარებით იუნყება გამოჩენილი სახელმწიფო და საზოგადო მოღვაწის, ტექნიკურ მეცნიერებათა დოქტორის, პროფესორის, გენერალ-მაიორის, ღირსეული პიროვნებისა და უდიდესი პროფესიონალის, მრავალი თაობის აღმზრდელისა და დიდებული მეცნიერის, ჩვენი აკადემიის ნამდვილი წევრის, აკადემიკოს

გიორგი ხაზარაძის

გარდაცვალებას და სამძიმარს უცხადებს განსვენებულის ოჯახს, მის საგვარეულოს და მეგობრებს.

აკადემიის სახელით: თეიმურაზ ბაბუნაშვილი, ნოდარ ჭითანაშვილი

ვიტალი ხაზარაძე ოჯახით ღრმა მწუხარებას გამოთქვამს ღირსეული მამულიშვილის, ერისა და ქვეყნის წინაშე ვალდებული პიროვნების

გიორგი ივანეს ძე ხაზარაძის

გარდაცვალების გამო და სამძიმარს უცხადებს განსვენებულის ოჯახს.

და-ძმა რუსუდან და ოთარ ჭავჭავანიძეები, რძალი ციური ბაჯელიძე, სიძე იური ოსიპოვი, დისშვილები გუგა, კოკი, ძმისშვილი კონსტანტინე ჭავჭავანიძე, ბიძაშვილი თამარიკო ჭავჭავანიძე ოჯახებით, გამოთქვამენ ღრმა მწუხარებას ჩვენთვის ძვირფასი ადამიანის

მერაბ ჭავჭავანიძის

გარდაცვალების გამო. პანაშვიდი 21, 22 XI, 17 საათზე, დაკრძალვა 23 XI, 14 სთ. მისამართი: თბილისი, ჭავჭავაძის გამზირი №11, 11 სად.

იტალიაში საქართველოს მოქალაქე დააკავეს

რომორც იტალიური მედია იუნყება, 48 წლის ს.ჯ. ნეაპოლში აიყვანეს. მასზე ძებნა ესპანეთს ჰქონდა გამოცხადებული. დაკავებულს კრიმინალური სამყაროს წევრობა, ქურდობა და ფულის გათვითცნობიერება ედება ბრალად, ასევე ეჭვმიტანილია ტერორისტებთან კავშირში.

მედიის ცნობით, პოლიციამ ქართველი მამაკაცი თანამზრახველის ბინაში აიყვანეს. ამჟამად ის ციხეშია გადაყვანილი. დაკავებულის ექსტრადირება შესაძლოა, ესპანეთში მოხდეს.

ზუგდიდში მამაკაცი სხსლ-სასროლი იარაღით დაჭრეს

ზუგდიდში, რუსთაველის ქუჩაზე, სამიას ბაღთან 44 წლის მამაკაცი დაჭრეს. მას ჭრილობა ცეცხლსასროლი იარაღით აქვს მიყენებული.

დაჭრილს ამ დროისთვის ზუგდიდის რეფერალურ ჰოსპიტალში სასწრაფო ოპერაცია უტარდება. ემერჯენსის ექიმის მიახლოებას ინფორმაციით, პაციენტი თვითღინებით შევიდა ჰოსპიტალში. მას მარცხენა ფეხზე აქვს ჭრილობა მიყენებული.

გაურკვეველი ნარკომაფილიზის სოცხით ვაჭრობის ფაქტები გამოვლინდა

სურსათის ეროვნული სააგენტოსა და თბილისის მერიის ზედამხედველობის სამსახურის კოორდინირებული მუშაობის შედეგად, გლდანში, ეგრეთ წოდებული თიანეთის ბაზრის მიმდებარე ტერიტორიაზე, არაორგანიზებული ვაჭრობის პირობებში გაურკვეველი ნარკომაფილიზის სოცხის განთავსებისა და რეალიზების შემთხვევები გამოვლინდა.

უნყებებმა გამოვლენილ დარღვევებზე კანონმდებლობით გათვალისწინებული ღონისძიებები გაატარეს, კერძოდ, სოცხი რეალიზაციიდან ამოიღეს და გაანადგურეს.

მომხმარებელთა ინტერესების დაცვისა და მავნე სურსათის რეალიზების აღკვეთის მიზნით სურსათის ეროვნული სააგენტო აქტიურად თანამშრომლობს სხვადასხვა სამსახურთან.

SOS! ატენის ქუჩაზე გარდაცვლილი ლევან აბაშიძე პოლიციას ზეწოლაში ადანაშაულებდა

ატენის ქუჩაზე ბურუსით მოცული საზარელი მკვლელობის მთავარი ფიგურანტის ლევან აბაშიძის ვიდეომიმართვა ვრცელდება, რომელიც მან შემზარავ მკვლელობამდე საზღვარგარეთ ყოფნის დროს ჩაწერა.

როგორც აბაშიძე ვიდეომიმართვაში აცხადებს, იგი საქართველოში დაბრუნების შემდეგ რაიმე სახის პროვოკაციას ელოდა.

ვიდეომიმართვაში ლევან აბაშიძე საუბრობს იმ გარემოებებზე, თუ რატომ მოუწია ქვეყნის დატოვება, მაგრამ მისთვის გაუგებარია, თუ რა მიზეზით მოსთხოვა მაღალჩინოსანმა სამართალდამცველებმა საქართველოს სასწრაფოდ დატოვება.

„გამარჯობათ, მე ვარ ლევან აბაშიძე, ამ ვიდეოს იმიტომ ვწერ, რომ მინდა მოგიყვეთ საქართველოს მოქალაქის ისტორია. არჩევნებამდე რამდენიმე დღით ადრე, ჩემთან

სახლში პოლიციის თანამშრომლები მოვიდნენ და ქვეყნის დატოვება მომთხოვეს სასწრაფოდ. მეც, რა თქმა უნდა, დავემორჩილე მათ მოთხოვნებს, რადგან ისინი იყვნენ მაღალჩინოსნები. ქვეყნის დატოვების შემდეგ ვეცადე, გამეკვია, რა ხდებოდა ჩემს თავს, მაგრამ არც არავინ დამელაპარაკა, თითქოს არც ვარსებობ. აგერ უკვე სამი თვეა, სახლიდან და ქვეყნიდან გამოძევებული ვიმყოფები, ვაპირებ ჩემ

სამშობლოში, ჩემ სახლში დაბრუნებას, სხვაგან წასასვლელი არ მაქვს. ჩრდილოეთ კორეის მოქალაქე რომ ვიყო, აქამდე დახვრეტილი ვიქნებოდი, მაგრამ რადგან საქართველოს მოქალაქე ვარ, ვფიქრობ, ნარკოტიკს ჩამიდებენ, იარაღს ჩამიდებენ, ან რაიმე სახის პროვოკაციას მომიწყობენ. ამ ვიდეოს იმიტომ ვწერ, რომ სახლში დაბრუნების შემთხვევაში დიდი ალბათობით ჩემი უდანაშაულობის დამტკიცება მომიწევს. ნარკოტიკს არ მაქვს, რა ხდება ჩემს თავს. არასოდეს არ ვყოფილვარ ნასამართლევი, არასოდეს ვყოფილვარ ციხეში, ვფიქრობ, არავის არ ვანუხებ ჩემი არსებობით და ვცხოვრობ პატიოსნად“, – ამბობს გარდაცვლილი თავის ბოლო ვიდეომიმართვაში.

შეგახსენებთ, 17 ნოემბერს ატენის ქუჩაზე ერთი საცხოვრებელ სახლში 3 გარდაცვლილი იპოვეს. მოკლულია 60 წლამდე ქალი ირინა გედევანიშვილი და მისი ქალიშვილი თამარ აბაშიძე. შემთხვევის ადგილზე აღმოჩენილია გედევანიშვილის ვაჟის, ლევან აბაშიძის ცხედარიც. წინასწარი ვერსიით, 35 წლის ლევან აბაშიძემ მეტსახელად „ტაისონამ“, ჯერ დედა და და მოკლა, შემდეგ კი სიცოცხლე თვითმკვლელობით დაასრულა. გავრცელებული ინფორმაციით, ოჯახის წევრების მკვლელობამდე, სავარაუდოდ, ბიონარკოტიკი ჰქონდა მიღებული.

სიღნეი კვამლშია გახვეული

ძალბაძი სიღნეი გუშინ დილიდან კვამლშია გახვეული. მთავრობამ, ხანძრების გამო, ქალაქის მცხოვრებლებს სახლში დარჩენა ურჩია.

მეტეოროლოგების თქმით, ქალაქში ჰაერის დაბინძურების მაჩვენებელი ნორმას რვაჯერ აღემატება და ამის გამო, სასუნთქი გზების ქრონიკული დაავადებების მქონე მოქალაქეებს განსაკუთრებული ზომების მიღებისკენ მოუწოდებენ.

მანამდე ვრცელდებოდა ინფორმაცია, რომ ქვეყნის ყველაზე დიდ ქალაქს – სიღნეის საფრთხე სამშაბათს დაემუქრებოდა, სადაც სინოპტიკოსების თქმით, 37-გრადუსი დაფიქსირდებოდა.

ავსტრალიის ორ შტატში მძვინვარე ტყის ხანძრების გამო საგანგებო მდგომარეობა გამოცხადდა. სტიქიის შედეგად უკვე 6 ადამიანი დაიღუპა, განადგურებულია 150-ზე მეტი სახლი.

საფრანგეთში ხილი ჩაინგრა

საფრანგეთში, ტულუზასთან ხიდის ჩანგრევის შედეგად დაღუპულთა რიცხვი ორამდე გაიზარდა.

მაშველებმა სატვირთო მანქანის მძღოლის ცხედარი იპოვეს, რომლის მანქანაც ხიდის ჩანგრევისას მდინარეში ჩავარდა.

ტულუზის მახლობლად მდებარე პატარა დასახლებაში და-

კიდული ხიდი 18 ნოემბერს, დილით ჩამოინგრა. მდინარეში სამი ავტომობილი ჩავარდა, მათგან ორი მსუბუქი და ერთი სატვირთო. კიდევ ერთი გარდაცვლილი 15 წლის გონაა, რომელიც მანქანაში დედასთან ერთად იმყოფებოდა. ქალი თვითმხილველებმა გადაარჩინეს. სულ ხიდის ჩანგრევის შემდეგ ოთხი ადამიანი გადაარჩინეს.

ხიდი 2003 წელს შეკეთდა, მისი ბოლო ინსპექტირება გასულ წელს ჩატარდა.

კელოფილი ქირურგი

ზრანბი ქირურგი ჟოელ დე სკუარნევი 250-ზე მეტ ადამიანზე სექსუალურ ძალადობაშია ბრალდებული.

თავდაპირველად მის მსხვერპლად მხოლოდ 4 არასრულწლოვანი გოგო მიიჩნეოდა, თუმცა დაზარალებულების რიცხვი თანდათან იზრდებოდა. 18 ნოემბერს ცნობილი გახდა, რომ პოლიციამ ექიმის 250 პოტენციური მსხვერპლი ამოიცნო, მათგან 184 მზად არის, სკუარნევის წინააღმდეგ სარჩელი შეიტანოს.

ძალადობის 150-ზე მეტი შემთხვევა 1991-დან 2014 წლების პერიოდში მოხდა, როცა ქირურგი საფრანგეთის ჩრდილო-დასავლეთ ნაწილში მუშაობდა. ის ძალადობდა როგორც თავის პაციენტებზე, ასევე მეზობლებზე. ასევე ცნობილია, რომ ის შეეცადა ერთ-ერთ თავის ნათესავზეც ეძალადა.

სკუარნევის 20-წლიანი პატიმრობა ემუქრება. სასამართლო 2020 წლის დასაწყისში უნდა გაიმართოს. ექიმი 2017 წელს მას შემდეგ დააკავეს, რაც ის 6 წლის ბავშვმა გაუპატიურებაში დაადანაშაულა. მის სახლში ჩატარებული ჩხრევისას გაირკვა, რომ ქირურგი ბავშვთა პორნოგრაფიის მასალებს ინახავდა.

„ბეჭდების მბრძანებლის“ მეორე სეზონი

AMAZON-მა სერიალ „ბეჭდების მბრძანებლის“ მეორე სეზონი შეუკვთა.

ამ ეტაპზე პროექტის შემოქმედებითი ჯგუფი სცენარზე მუშაობს. საინტერესოა, რომ სერიალის პირველი სეზონის გადაღებებიც კი არ დაწყებულა.

სერიალის სიუჟეტი ამ დრომდე გასაიდუმლოებულია. ცნობილია, რომ მოვლენები პიტერ ჯექსონის ტრილოგიამდე 3000 წლით ადრე განვითარდება და ჯონ ტოლკინის ნაწარმოებებზე იქნება დაფუძნებული. ცნობილია, რომ პროექტში ითამაშებენ მსახიობები: უილ პოულტერი, მარკელა კავება, ჯოზეფ მოული და მაქს ბოლდრი. პროექტის სცენარზე ჯედი პეინი და პატრიკ მაკკეი მუშაობენ.

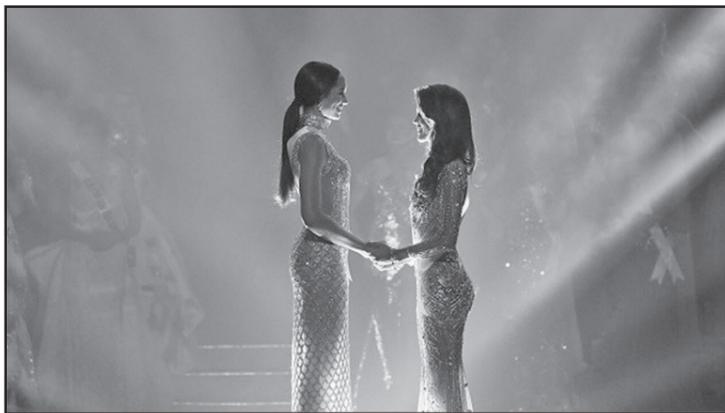
პროექტის ბიუჯეტი დაახლოებით \$1 მილიარდი იქნება. სერიალს ახალზელანდიაში გადაიღებენ.

რუსეთი აზუ-ში „მის სამყაროს“ კონკურსს გამოეთიშა

საპიზო პრობლემების გამო, რუსეთი „მის სამყაროს“ კონკურსს გამოეთიშა, რომელიც შეერთებულ შტატებში, ატლანტაში ჩატარდება.

„მის რუსეთის“ კონკურსის საორგანიზაციო გუნდმა ყველა ღონისძიება იმისთვის, რომ რუსეთის ფედერაციას მონაწილეობა მიეძღო „მის სამყაროს“ კონკურსში შეერთებულ შტატებში, ატლანტაში 8 დეკემბერს, მაგრამ ვიზის მიღების ორგანიზაციული შეუსაბამობებისა და სირთულეების გამო, იძულებული გახდით, მონაწილეობაზე უარი გვეთქვა“, – განუცხადა „მის რუსეთის“ კონკურსის დირექტორმა სააგენტო „რიას“.

როგორც რუსეთის სილამაზის კონკურსის საორგანიზაციო კომიტეტის დირექტორი აცხადებს, „მის სამყაროს“ ადმინისტრაციამ ფინალური დღის თარიღი და ჩატარების ადგილი გვიან გამოაცხადა, რამაც, აზუ-ის ვიზის მიღების პროცედურების გათვალისწინებით, შეუძლებელი გახადა რუსეთს წარმომადგენლის კონკურსში მონაწილეობა.

მოგმართავთ გაზეთის მზრუნველთა საბჭოს სახელით

განათავსეთ რეკლამა ყველაზე საჭირო და სანდო გაზეთში და ამით ხელი შეუწყვეთ 100 წლის ყოველდღიური გამოცემის აღორძინებას.

გვჯერა, რედაქციის მიმართვას გამოეხმაურებიან ჩვენი ბიზნესმენ-ქველმოქმედნიც და გარკვეულ ფინანსურ დახმარებას გაუწევენ გაზეთს.

ჩვენი ანგარიშია: №GE19TB7601536020100009. (შპს „ახალი საუკუნე“ – გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკის“ გამომცემელი).

საქართველოს რესპუბლიკა SAKARTVELOS RESPUBLIKA

ბ. ჩიქობავას (ყოფილი საბჭოს) ქუჩა №42/5
ტელ: 296-72-86

მთავარი რედაქტორი
სვანტაა ძოგულია
599 36-00-35

პასუხისმგებელი რედაქტორები:
გურამ გომიანოვილი
599 53-76-16;

ალეკო
ასლანიშვილი
599 56-81-86;

პასუხისმგებელი მდივანი
მამუკა ვაშაქიძე
514 33-33-24

გამომცემელი:
შპს „ახალი საუკუნე“ – გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკის“ გამომცემელი“
599 53-76-16; 599 36-00-35
შპს „თანამდებობა“-გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკის“ გამომცემელი“
ტ: 599 79-76-79

იბეჭდება გამომცემლობა „**კოლორ პრესი**“
რკინიგზის ჩიხი №20

uac(უაკ)070.4(479.22) ს-323

ავტორთა საზურაღდეოდ!

რედაქციის მიერ შუამდგომლობის საფუძველზე დაინიშნება ავტორთა ხარჯით. ავტორთა მოსაზრებები, შესაძლოა, მუდამ არ ემთხვეოდეს რედაქციის პოზიციას. ფაქტების სიზუსტეზე პასუხს აბეზან ავტორები.

ყურადღება!

„საქართველოს რესპუბლიკის“ გამოსაწილად მიმართეთ: „ელვა.ჯი“
577 991651
577 308847
შპს „მასნე“
599 982777
„ელვანება ფორბა“
579 799908

	უხსოვარი პალატის კარსი:
	აუზ ღოღარი - 2.9736; პირი - 3.2888;
	ბრიტანული მიკროსტრუქტურა - 3.8544;
	100 რუბლი - 4.6555; თურქული ლირა - 0.5182;
	აზერბაიჯანული მანათი - 1.7540;
1000 სომხური დრამი - 6.2274	

აქილი 20 ნოემბრისთვის				
აღმოსავლეთი საქართველო:				
ბარსი -	ლაშქი	-2,	ღვინე	+14
მთიანი რაიონები -	ლაშქი	-8,	ღვინე	+13
დასავლეთი საქართველო:				
ბარსი -	ლაშქი	+4,	ღვინე	+20
მთიანი რაიონები -	ლაშქი	-3,	ღვინე	+17
თბილისი:	ლაშქი	+2,	ღვინე	+13

დაავიკავით, მოგმართეთ:
ტელ: 296-72-86,
599-79-76-79, 568-82-09-84
ელ. ფოსტა: sakresp@mail.ru
და sakresp@top.ge